

NOKUTs tilsynsrapporter

Art direction & visuell kommunikasjon

Norsk Fotofagskole AS

Februar 2014

NOKUT

Tilbyder/Utdanningssted: Norsk Fotofagskole AS / Trondheim
Utdanningstilbudets navn: Art direction & visuell kommunikasjon
Nivå/fagskolepoeng: 120
Undervisningsform: Stedbasert
Sakkyndige: Anne Cappelen Grandt og Kate-Elin Madsen
Dato for vedtak: 17. februar 2014
NOKUTs saksnummer 13/633

Forord

Fagskoleutdanning er yrkesrettet utdanning som bygger på fullført videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse. Fagskoleutdanning har et omfang på minst et halvt år og maksimalt to år som heltidsutdanning. Betegnelsen fagskoleutdanning er beskyttet gjennom fagskoleloven. For å kunne bruke betegnelsen fagskoleutdanning, må utdanningstilbudet være godkjent av NOKUT.

Vurderingsprosessen starter med at en tilbyder søker NOKUT om godkjenning av et utdanningstilbud. Søknaden blir først gjenstand for en innledende vurdering, for å avklare om forutsetningene er til stede for videre behandling jevnfør NOKUTs «Retningslinjer for kvalitetssikring og godkjenning etter lov om fagskoleutdanning», kapittel 4. I den innledende vurderingen ser NOKUT blant annet på om styringsordning og reglement er tilpasset utdanningstilbudet og om tilbyder har et tilfredsstillende system for kvalitetssikring.

Søknader som tilfredsstillende forutsetningene for behandling blir videre vurdert av eksterne, uavhengige sakkyndige oppnevnt av NOKUT. De sakkyndige vurderer søknaden opp mot 17 likeverdige faglige kriterier nedfelt i NOKUTs retningslinjer, kapittel 7.

Til den sakkyndige vurderingen har NOKUT oppnevnt:

- Faglig leder ved Opplæringscenteret for visuell kommunikasjon, Anne Cappelen Grandt
- Høgskolelektor, Kate-Elin Madsen, Kunst- og designhøgskolen i Bergen

Når de sakkyndige har funnet at ett eller flere av de faglige kriteriene ikke er oppfylt på en tilfredsstillende måte, sendes et utkast til tilsynsrapport (kapittel 3 i denne rapporten) til tilbyder for kommentarer. Tilbyder kan da påpeke mangler eller misforståelser i de sakkyndiges innstilling. NOKUT tillater i tillegg mindre justeringer. De sakkyndige vurderer tilbakemeldingene fra tilbyder, før NOKUT konkluderer og fatter endelig vedtak.

I denne rapporten er alle vurderingene som danner grunnlag for godkjenningen samlet. NOKUT har konkludert med at søknaden ikke tilfredsstillende alle kriterier for godkjenning av fagskoleutdanning. Det er mulig å søke NOKUT på nytt, men da forventes det at søker har forbedret utdanningskvaliteten i henhold til vurderingene gitt i denne rapporten (Må-punktene).

Oslo, 17. februar 2014

Terje Mørland
direktør

Innhold

1	Informasjon om søkeren	1
1.1	Informasjon om tilbyder og utdanningstilbudet	1
2	Innledende vurdering	1
2.1	Rammebetingelser – krav til søknaden	1
2.2	Styringsordning og reglement	2
3	Sakkyndig vurdering av utdanningstilbudet	3
3.1	Oppsummering	3
3.2	Læringsutbytte og kvalifikasjoner	3
3.3	Faglig innhold	9
3.4	Undervisning, tilrettelegging og arbeidsformer	14
3.5	Eksamen og vitnemål	20
3.6	Infrastruktur	21
3.7	Oppsummerende vurdering og konklusjon fra de sakkyndige	25
4	Tilsvarsrunde	27
4.1	Søkerens tilbakemelding	27
4.2	Sakkyndig tilleggsvurdering	29
4.3	NOKUTs tilleggsvurdering av reglementet	33
5	Vedtak	35
6	Dokumentasjon	35

1 Informasjon om søkeren

1.1 Informasjon om tilbyder og utdanningstilbudet

Norsk Fotofagskole AS søkte NOKUT 13. september 2013 om godkjenning av fagskoleutdanningen 2 år *Art Direction & Visuell Kommunikasjon*. Utdanningstilbudet gir 120 fagskolepoeng over to år på heltid. Undervisningen vil gis stedbasert i Trondheim, og det er søkt godkjenning for 20 + 20 studenter.

Søker har allerede fire godkjente fagskoletilbud:

- *fagfotograf*
- *fagutdanning i kunst - toårig*
- *kunstfotografi*
- *makeup og styling*

NOKUT har gjennomgått søkers hjemmesider, <http://www.fotofagskolen.no/>. Tilbyder gir ikke informasjon om utdanningstilbudet som de har søkt godkjenning for på hjemmesidene. Det som står på hjemmesidene om tidligere godkjente tilbud og opptakskrav til utdanningene samstemmer med den informasjon NOKUT har. Hjemmesidene inneholder ikke informasjon som kan føre til misforståelse om bruk av fagskolebegrepet.

Forutsetningene er til stede for videre behandling, jf. NOKUTs «Retningslinjer for kvalitetssikring og godkjenning etter lov om fagskoleutdanning» (NOKUTs retningslinjer), kapittel 4.

2 Innledende vurdering

2.1 Rammebetingelser – krav til søknaden

- Søker må beskrive og dokumentere kvaliteten på utdanningstilbudet i henhold til NOKUTs mal for elektronisk søknad.
- Det må fremgå av søknaden at utdanningstilbudet er innenfor rammen av minst et halvt år og maksimalt to år som heltidsutdanning.
- Søknaden skal sannsynliggjøre at utdanningstilbudet bygger på fullført videregående opplæring og at utdanningstilbudet er yrkesrettet.
- For tilbydere som ikke helt ut er eid av staten, fylkeskommune eller kommune må søker / tilbyder være registrert i Enhetsregisteret.

Presentasjon og vurdering

NOKUT har vurdert søknaden ut fra nevnte forutsetninger. Rammebetingelsene er til stede for at søknaden skal kunne behandles av NOKUT.

Konklusjon

Tilbyder oppfyller rammebetingelsene for videre saksbehandling.

2.2 Styringsordning og reglement

2.2.1 Reglement

Presentasjon og vurdering

Tilbyder fikk i brev datert 18. oktober 2013 informasjonen om endringer som måtte gjøres i reglementet. NOKUT mottok revidert reglement 20. november 2013, godkjent av fagskolens styre 13. november 2013.

Tilbyders reglement dekker i hovedsak de forholdene som NOKUT etterspør, jf. NOKUTs retningslinjer kapittel 5 og NOKUTs elektroniske søknadsskjema. Det er ikke funnet forhold som strider med bestemmelsene i forvaltningsloven. Reglementet fremstår som oversiktlig og ryddig. Tilbyder har gjort en god jobb i å rette opp forholdene som ble påpekt i brevet av 18. oktober 2013. Det gjenstår imidlertid et behov for noe korrigerende og én vesentlig endring.

Opptakskrav

I brevet av 20. november 2013 til NOKUT med revidert reglement, oppgir tilbyder at de avventer svar på en søknad om vesentlig endring av opptakskrav i reglementet (jf. NOKUTs sak 13/653) før de eventuelt gjør som påpekt i vårt brev av 18. oktober 2013.

Søknaden om vesentlig endring av opptakskravene til de allerede eksisterende utdanningene *kunsthøyskole* og *makeup & styling* ble vedtatt avvist. Begrunnelsen var at søknaden ikke inneholdt faglig informasjon, så de sakkyndige ikke kunne vurdere om endringen virker faglig tilfredsstillende, jf. NOKUTs sak 13/653-2. Derfor må tilbyder gjøre endringer i reglementet, så opptakskravene gjengir korrekt hva som er mulig.

Innpassing og fritak

I § 2.5 om innpassing og fritak er det nødvendig med en korrigerende. Vi presiserer at forskjellen mellom innpassing og fritak, i henhold til forskriften, er følgende: Innpassing kan gis til studenter som har tatt en *lignende eller tilsvarende fagskoleutdanning*. Fritak gjelder godkjenning av *andre typer utdanning*, eller realkompetanse, til å bli del av den aktuelle fagskoleutdanningen. Annen relevant utdanning/kompetanse er for eksempel utenlandsk utdanning, folkehøyskole, voksenopplæring eller høyere utdanning på samme eller beslektet fagområde.

Utstedning av vitnemål

I reglementet har tilbyder skrevet: «For at en fagskole skal kunne utstede vitnemål eller annen dokumentasjon for fullført utdanning, må minst 30 av fagskolepoengene som skal inngå i beregningsgrunnlaget, være avlagt ved skolen.» Vi foreslår at «en fagskole» endres til «Norsk Fotofagskole» for å presisere.

Konklusjon

Reglementet er ikke funnet tilfredsstillende.

Tilbyder må:

- endre opplysningene om opptakskrav så de gjengir korrekt hva som er mulig
- tydeliggjøre forskjellen mellom innpassing (av lignende eller tilsvarende fagskoleutdanning) og fritak (på grunnlag av andre typer utdanning eller realkompetanse)

Tilbyder bør endre ordlyden i bestemmelsen om utstedelse av vitnemål.

3 Sakkyndig vurdering av utdanningstilbudet

Kriteriene i dette kapitlet, 1-18, er likeverdige. Det vil si at de sakkyndige må finne at alle kriteriene er tilfredsstillende oppfylt for at utdanningstilbudet skal kunne godkjennes som fagskoleutdanning. Kriteriene står skrevet i NOKUTs retningslinjer kapittel 7. Kriterium 5, om nasjonale krav, er irrelevant og derfor ikke vurdert.

3.1 Oppsummering

Som helhet virker fagplanen og læringsutbyttebeskrivelsen i store trekk gjennomarbeidet og troverdig i forhold til hvilke kunnskaper studentene trenger, for å være rustet til en god start i den bransjen utdanningen rettes mot. Vi har noen kommentarer her som må vurderes og som vi håper kan være et positivt supplement til en allerede helhetlig og god plan. Dette gjelder særlig begrepsbruken og praktisk arbeid innenfor visuell kommunikasjon som visuell identitet og illustrasjon. Disse begrepene er i dag godt forankret både bransjer der art direction og visuell kommunikasjon benyttes, samt bransjer knyttet til tilsvarende fag på høyere nivå. Samtidig vil en tydeligere begrepsbruk her virke inn på innhold i emneplanene og litteraturen som knyttes til studiet. Vi har også tillatt oss å foreslå norsk pensumlitteratur knyttet til disse punkter, samt til arbeid med kreativ metode.

Vi tror at dette tilbudet vil skille seg positivt ut i markedet når de riktige opptakskravene om forkunnskaper på plass. Med litt strenge krav i inngangen, vil studentene bli mer homogene i å kunne noe om faget, samtidig som de kan ha forskjellige perspektiver utfra ulik bakgrunn som kan gi et fint mangfold. Dette vil gi skolens undervisningspersonell bedre vilkår, og bedre resultater for studentene, som igjen vil generere et godt rykte og sikre fremtidens studentnivå.

3.2 Læringsutbytte og kvalifikasjoner

3.2.1 Utdanningstilbudets navn (kriterium 1)

«Utdanningstilbudets navn skal være dekkende for innholdet og den yrkeskompetansen utdanningstilbudet gir.»

Presentasjon

Norsk Fotofagskole (NFFS) oppgir navnet som *2 år Art Direction & Visuell Kommunikasjon*.

I studietilbudet blir den faglige og teoretiske kompetansen en art director (AD)¹ bør ha kunnskap om beskrevet. NFFS begrunner sammensetningen av art direction og visuell kommunikasjon (AD & VK) med at visuell kommunikasjon vil bli forstått utenfor grafisk/reklamebransjen, mens AD er godt forstått innad i bransjen.

Vurdering

NOKUT tillater ikke navn som inneholder begrepet «fagskoleutdanning» eller utdanningslengde. Disse elementene er beskrivelser av utdanningen. Vi vurderer derfor at «2 år» må fjernes fra navnet, da dette er en beskrivelse. Hvorvidt man oppnår kompetanse som AD, som er en ledende stilling, vil

¹Kommentar fra NOKUT: I denne rapporten vil de sakkyndige med «AD» henvise til enten faget *art direction*, eller en *art director*, som er utøver av faget *art direction*.

avhenge av bakgrunn fra annen relatert utdanning og modenhet/alder. Dette tas opp under kriterium fire.

Det er språklig uheldig med en tittel som er halvt engelsk og halvt norsk, men AD er en velkjent tittel i bransjen, og har ikke noen god norsk tilsvarende betegnelse.

Konklusjon

Nei, kriteriet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må benytte navnet *art direction & visuell kommunikasjon* (fjerne 2 år).

3.2.2 Læringsutbytte (kriterium 2)

«Læringsmål skal gjelde for hele utdanningstilbudet og beskrive forventet oppnådde kvalifikasjoner, spesifisert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. Kvalifikasjonene må være på tertiært nivå, det vil si på nivået over det som oppnås i videregående opplæring.»

Presentasjon

Læringsutbyttene er presenterte i kulepunkter og delt opp i kategoriene *kunnskaper/kunnskapsmål*, *ferdigheter/ferdighetsmål* og *generell kompetanse*.

Læringsutbyttene dekker fagområdet fra idé til ferdig produkt. Punktene omfatter både teoretisk og praktisk arbeid med faget og nødvendig programvare, og har tydelig temabeskrivelse og forventninger om læringsutbytte (ferdigheter og generell kompetanse) som forventes oppnådd.

Læringsutbyttet beskriver nødvendig kunnskap om fagområdet fra grunnleggende strategi og idéarbeid, via praktisk utførelse av oppgavene og refleksjon og analyse av eget arbeid.

Vurdering

Vi vurderer at læringsutbyttene i store trekk er dekket inn i beskrivelsen.

Vi finner læringsutbyttene tydelig beskrevet og gruppert. Dog savner vi målgruppeanalyser og reseachmetoder oppført som eget punkt – dette er tatt med i en generell beskrivelse, men ikke som eget punkt.

I studieplanen omtaler NFFS «læringsutbyttmål», et begrep uten forankring i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR). For å forhindre forvirring må tilbyder erstatte dette med et korrekt begrep, som tilsynelatende varierer mellom å være «læringsutbyttebeskrivelsen» / «læringsutbytte».

Illustrasjon er oppført som ferdighet i innledning til studieplanen, men er ikke nevnt i verken læringsutbyttene eller i den detaljerte studieplanen.

Læringsutbyttene ser ut til å bygge videre på kompetansemålene for Medier og kommunikasjon og/eller svennebrev som mediegrafiker, eller tilsvarende realkompetanse. Vi omtaler opptakskravene under kriterium 4, men allerede her vil vi rette lyset mot hva vi mener er en utilfredsstillende opptaksordning. En student med kun generell studiekompetanse vil vanskelig kunne oppnå læringsutbyttene utdanningen lover. Med bakgrunn fra Medier og kommunikasjon, som mediegrafiker, eller tilsvarende, vil imidlertid utdanningen kunne gi studentene det lovede og forventede læringsutbyttet.

Medier og kommunikasjon er mer teknisk og praktisk innrettet, da den skal sikte mot en mulighet for å ta svennebrev i faget. Noen studenter har estetikken med seg, men modenhet og livserfaring gir mer evne til overblikk og iderikdom som *AD & VK* tar sikte på. Dette vurderes derfor som en god plattform for å ta utdanningen *AD & VK*. Medier og kommunikasjon gir grunnleggende ferdigheter som vil kunne videreutvikles i *AD & VK*-studiet. Ferdigheter oppnådd på videregående skole, vil bidra til at studenten kan oppnå læringsutbyttet på *AD & VK* på et betryggende nivå, og alt praktisk arbeid med programvare vil være nyttig for å oppnå målene i studiet.

Læringsutbyttene «visuell kommunikasjon på ulike medieflater» og «interaktiv kommunikasjon» er svært generelle og tilsynelatende overlappende. Interaktiv kommunikasjon er en del av kommunikasjon på ulike medieflater. Punktet kunne vært beskrevet mer spesifikt, men dette vil kreve stadig redigering, da feltet er i stor utvikling i markedet, og «ulike medieflater» stadig blir flere og endrer seg.

I beskrivelsen av utdanningstilbudets overordnede læringsutbytte nevnes:

«Gjennom et tverrfaglig læringsmiljø med andre kreative visuelle utdanninger vil studentene lære samarbeid på tvers av disiplinene. Det er lagt opp til et tverrfaglig samarbeid med fagfoto, så vel som at det vil etterstrebtes å tilby fellesforelesninger og workshops med studenter på andre studieretninger.»

NFFS tilbyr bare *fagfoto* som nevnes spesifikt, mens «andre studieretninger» ikke er spesifisert.

Konklusjon

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør:

- sette opp målgruppeanalyser og researchmetoder som eget punkt
- tydeliggjøre illustrasjon som læringsutbytte under *ferdighet* i både den overordnede læringsutbyttebeskrivelsen og den detaljerte studieplanen
- vurdere spesifisering av læringsutbyttene «visuell kommunikasjon på ulike medieflater» og «interaktiv kommunikasjon»
- spesifisere hva som ligger i «andre studieretninger» i beskrivelsen av utdanningstilbudets overordnede læringsutbytte

3.2.3 Utdanningstilbudets relevans (kriterium 3)

«Tilbyder skal synliggjøre at utdanningstilbudet har relevans i forhold til nærings- og samfunnsliv.»

Presentasjon og vurdering

NFFS beskriver *AD & VK* med hovedelementer som avsender, mottaker og mediekanal. Det er i dag en stor kompleksitet i valg av måten et budskap blir formidlet på. Dette vil tilbyder fokusere på i utdanningen, hvor det blir gitt tilstrekkelig innføring i emner som omhandler nettbasert og interaktiv kommunikasjon. Utdanningstilbudet har presentert alle plattformer hvor et budskap formidles i dagens næring både teoretisk og praktisk, og vil dermed være relevant innhold for arbeid i bransjen.

I dagens marked er det et stort behov for visuelle kommunikatører med digital og nettbasert kompetanse. Det vil være økende behov i et marked hvor «alt» foregår helt eller delvis på digitale plattformer, helt ned til oversiktskart over kjøpesentre. Dagens visuelle kommunikatører må som

fagutøvere være kjent med og kunne beherske de nye medieflatene, i tillegg til tradisjonelle printbaserte flater. Dette er det lagt tilstrekkelig vekt på i studietilbudet, og studentene vil ha kompetanse til å kunne kommunisere via ulike kommunikasjonskanaler.

Det er gitt en tydelig beskrivelse av jobbmuligheter etter endt studium, som AD eller AD-assistent. At det her også er tatt med AD-assistent, er veldig fornuftig; dette vil være et naturlig sted å begynne yrkeskarrieren etter endt studie. Det er ikke realistisk at alle går rett på en stilling som AD. Ettersom utdanningen legger vekt på den praktiske utøvelsen av faget rent teknisk, så vel som den teoretiske og overordnende tenkningen, vil dette gi gode utøvere i faget. Markedet i Norge består av mange mindre bedrifter og avdelinger, og det er derfor helt nødvendig at en AD/AD-assistent kan utføre arbeidet fra start til mål uten å være avhengig av andre.

Skolen legger opp til å la studentene løse realistiske oppgaver med «ekte kunder». Dette vil vi trekke frem som et ekstra pluss. Slike oppgaver kan gi trening som tenderer mot praksis i bedrift.

Konklusjon

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.2.4 Opptakskrav (kriterium 4)

«Opptakskravet skal samsvare med det faglige innholdet og de læringsmål som utdanningstilbudet bygger på.

- Utdanninger i fag/fagområde som på videregående opplæringsnivå ender med fag- eller svennebrev eller yrkeskompetanse, skal på fagskolenivå bygge på fag- eller svennebrevet, yrkeskompetansen eller tilsvarende realkompetanse.
- Realkompetansevurdering av søkere skal skje etter gitte retningslinjer som inneholder informasjon om hvilke fag og kvalifikasjoner i det formelle opptaksgrunnlaget som vurderes og hvordan nivået på kvalifikasjonene i realkompetansesammenheng fastsettes.»

Presentasjon

I søknadsskjemaet oppgir NFFS at utdanningen ikke bygger på fag- eller svennebrev eller yrkeskompetanse fra videregående skole. De formelle opptakskravene som oppgis i søknaden er:

- Alternativ 1 - Generell studiekompetanse
- Alternativ 2 - Treårig videregående opplæring fra Medier og kommunikasjon
- Alternativ 3 - Tilsvarende eller tilstrekkelig realkompetanse

I reglementet oppgis følgende opptakskrav for den omsøkte utdanningen:

- Alternativ 1 - Generell studiekompetanse
- Alternativ 2 - Treårig videregående opplæring fra Medier og kommunikasjon eller Design og håndverk
- Alternativ 3 - Tilsvarende eller tilstrekkelig realkompetanse.

Opptakskravene er slik presentert litt ulikt i søknaden og i reglementet for opptak.

I søknadsskjemaet og reglementet oppgis følgende kriterier for realkompetansevurdering:

- Relevant arbeidspraksis og/eller annen relevant praksis
- Kurs og workshop fra hele eller deler av fagfeltet

- Linjer/fag fra Videregående skole - Folkehøgskoler, Fagskoler, og andre norske eller utenlandske utdanninger med relevante fag

Alle søkere må levere arbeidsprøver/portefølje, og tilbyder oppgir at det vil være det som tillegges størst vekt i vurderingen av søkeren. Det oppgis i reglementet at porteføljen skal dokumentere «tilfredsstillende faglig nivå», at kravene til porteføljens innhold og omfang vil publiseres fire måneder før opptak, og at det skal legges vekt på «[t]eknikk, kreativitet og kommunikasjon.» I tillegg gjennomføres en såkalt motivasjonssamtale med søkere som er vurdert som kvalifiserte, men den tillegges liten betydning i opptaket.

Vurdering

Opptakskravene for *AD* & *VK* er ikke konsekvent beskrevet.

I søknadsskjemaet oppgis ikke design og håndverk som alternativer for opptak til *AD* & *VK*. Vi antar derfor at design og håndverk i reglementet står som del av opptakskravene til den omsøkte utdanningen, fordi *AD* & *VK* er gruppert sammen med *makeup & styling*. Tilbyder må tydeliggjøre om design og håndverk kvalifiserer til opptak på *AD* & *VK*. I henhold til forskrift om godkjenning etter fagskoleloven skal fagskoleutdanninger, i fag/fagområder som på videregående opplæringsnivå ender med fag- eller svennebrev eller yrkeskompetanse, bygge på fag- eller svennebrevet, yrkeskompetansen eller tilsvarende realkompetanse, bygge på videregående skole og/eller fag/svennebrev. Svennebrevene er ikke nevnt som forkunnskap. Det er over 100 personer i året som tar svennebrev som mediegrafiker, og dette bør synliggjøres i opptakskravene.

Slik opptakskriteriene er oppgitt i søknadsskjemaet, kan det veldig lett oppfattes dithen at generell studiekompetanse er tilstrekkelig for opptak til utdanning innen *AD* & *VK*. Dette mener vi ikke er holdbart dersom utdanningen skal kunne gjennomføres tilfredsstillende. Å ha en klasse på 20 personer, hvorav en andel ikke har noen faglig relevant bakgrunn, vil medføre at den andre halvparten kjeder seg og blir hjelpelærere.

Her vil vi bemerke at studenter som kun har generell studiekompetanse ikke nødvendigvis har hatt formell opplæring på verken den estetiske eller den digitale delen. Likevel har de mulighet til å dokumentere eventuell kompetanse gjennom innlevert portefølje. Bakgrunn fra realkompetanse er alltid viktig i forbindelse med denne typen studie. Kombinasjoner av spesifiserte kurs og annen praksis kan være et godt og verdifullt grunnlag å starte på. Studiekompetansen er i seg selv ikke relevant men kan være en del av realkompetanse og generell modenhet. Vi mener derfor at generell studiekompetanse er irrelevant som opptaksgrunnlag for utdanningen, og må derfor fjernes. Det er minst ni skoler som tilbyr Medier og kommunikasjon bare i Trøndelagsfylkene, og over hundre skoler på landsbasis. Vi tror derfor at antallet kvalifiserte søkere vil være tilstrekkelig.

Som det tredje alternativet for opptak henvises det til «Tilsvarende eller tilstrekkelig realkompetanse», men det er uklart for en søker hva det betyr, selv sett i sammenheng med de oppgitte kriteriene for realkompetansevurdering. Det virker i det hele litt for uspesifisert. For en søker som skal bedømme sine egne muligheter, bør de få eksempler eller konkrete forventninger i denne teksten. Dette studiet kan ha mange veier inn, med søkere som kan ha vidt forskjellige forkunnskaper, og det blir derfor viktig med tydelige forventninger.

Vi mener at tilbyders kriterier for realkompetansevurdering ikke er tilfredsstillende. Tilbyder har beskrevet relevant praksis, og/eller relevant utdanning for realkompetansevurdering til å inkludere:

«linjer/fag fra Videregående Skole - Folkehøgskoler, Fagskoler, og andre norske eller utenlandske utdanninger med relevante fag.»

Det bør spesifiseres hva man mener med relevante fag og praksis, ettersom det ikke er umiddelbart forståelig for en søker. Relevant arbeid/praksis kan eksemplifiseres med varighet/oppgaver/arbeidsområder med mer.

Vurdering av en portefølje er et mer målbart verktøy for å vurdere søkere enn eventuelle karakterer fra tidligere utdanning. Vi er ikke fornøyde med at porteføljen som tilbyder oppgir legges «avgjørende vekt på», bare så vidt nevnes i søknaden og reglementet. Det fremgår ingensteds hva porteføljen skal eller kan inneholde. At kravene til porteføljens innhold og omfang da offentliggjøres fire måneder før opptak mener vi er en dårlig ordning. Det er liten tid å sette sammen en portefølje, særlig for en som er i jobb eller skole. Det er derfor ønskelig at tilbyder tidligere skisserer for søkerne hva de kan vente seg, for eksempel i form av eksempler på innhold og omfang.

Det kan tillegges en opptaksprøve / fast oppgave som en del av porteføljen som skolen legger ut til søkere, som vil gi skolen et konkret vurderingsgrunnlag.

Selv om motivasjonssamtalen tillegges lite vekt i opptaket, er denne viktig for elevens egen orientering mot faget. Denne samtalen kommer dog til slutt i søkeprosessen, og det er for sent å gjøre oppmerksom på skolens forventninger. For øvrig, begrepet *motivasjonssamtale* brukes primært om samtaler for behandling av sosiale/psykiske vanskeligheter. Vi anbefaler derfor tilbyder å endre begrepet de bruker om denne samtalen.

Søkerne til utdanningen bør gjøres oppmerksomme på at gode engelskkunnskaper kreves, ettersom vesentlige deler av pensum er på engelsk.

Konklusjon

Nei, kriteriet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må:

- klargjøre om Design og håndverk er et opptaksalternativ til *AD & VK*
- tydelig kreve bakgrunn fra faget gjennom Medier og kommunikasjon eller annen tilsvarende kompetanse
- tilpasse/samstemme søknadsteksten om opptak til eget reglement.
- utdype «relevant arbeidspraksis», og utarbeide konkrete retningslinjer og eventuelle eksempler for realkompetansevurdering
- utdype under portefølje hva «tilfredsstillende faglig nivå» vil si
- tilføy svennebrev som mediegrafiker/grafiker som eget alternativ

Tilbyder bør:

- kreve et nivå som tilsvarer *minimum* treårig videregående opplæring i Medier og kommunikasjon. (Det kan hentes formuleringer fra kompetansemål oppgitt for Medier og kommunikasjon som eksempler.)
- endre begrepet *motivasjonssamtale*, til for eksempel *intervju*
- vurdere opptaksprøve/fast oppgave, dersom det ikke kommer helt spesifikke krav inn under portefølje
- kreve gode engelskkunnskaper, da store deler av pensumlitteratur er på engelsk

3.3 Faglig innhold

3.3.1 Planen for utdanningstilbudet (kriterium 6)

«Planen for utdanningstilbudet skal beskrive utdanningstilbudet som en helhet og må:

- inneholde navn, mål, omfang, faglig innhold - herunder praksis, lærestoff, undervisningsformer og arbeidsmetoder lærerstøttet undervisning og selvstudier/egenarbeid, forventet arbeidsmengde for studentene og vurderingsordninger.
- beskrive sammenhengen mellom de forskjellige fag, deler og kvalifikasjoner som inngår eller kan inngå i utdanningstilbudet.
- være utformet slik at studentene kan kontrollere at de får det utdanningstilbudet de er lovet.»

Presentasjon og vurdering

Navn

Art Direction og Visuell Kommunikasjon brukes konsekvent i søknaden

Mål

Målet med og hovedinnholdet i utdanningen er godt beskrevet i det følgende sitatet fra NFFS' studieplan:

«Gjennom analyse, strategi, bevisst bruk av kreative teknikker og en solid kompetanse i visuelt formspråk, og med godt håndverk, skal studenten kunne dramatisere og formidle et budskap til en identifisert målgruppe på en relevant måte i de til enhver tid best egnede mediekkanaler.»

I målet for utdanningstilbudets innledning står det at:

«Den 2-årige utdanningen i Art Direction & Visuell Kommunikasjon ved NFFS (Norsk Fotofagskole) involverer ulike visuelle kommunikative disipliner. Studiet reflekterer et skiftende kommunikativt landskap og gir studenten innsikt, kunnskap og ferdigheter om god kommunikasjon fra en gitt avsender til bestemte mottakere og målgrupper, i de til enhver tid riktige mediekkanaler.»

Omfang

Omfanget er toårig fagskoletilbud på heltid (3000 timer). Omfanget er tydelig beskrevet og oppdelt i arbeidsformer. Totalen er på 1500 timer pr. år

Selvstudier/egenarbeid

Selvstudier/egenarbeid er beskrevet som 900 av totalt 3000 timer. I tillegg kommer eksamen på 100 timer (som er delvis støttet av veiledning).

Forventet arbeidsmengde for studentene

Det er litt vanskelig å vurdere forventet arbeidsmengde uten noe oppsett med timer/uke – her er kun angitt timetall for hele året. Vi har derfor ikke kunnet gjøre en fullverdig vurdering av arbeidsmengde og omfang. Tilbyder må dokumentere arbeidsmengden for studentene på en mer detaljert måte.

Faglig innhold

Det faglige innholdet fremkommer i studieplanens emneplan som:

- kreative teknikker
- visuell kommunikasjon

- strategi – budskap og målgruppe
- kreativ bootcamp og prosjektarbeid
- visuell kommunikasjon 2
- merkevare
- digital Art Direction og visuell kommunikasjon, foto og filmproduksjon
- digitale flater
- PR og redaksjonell kommunikasjon
- lesebrett og mobil
- digitale magasin og bøker
- eksamen og fordypningsoppgave

Praksis og lærestoff

Det beskrives ingen praksis. Lærestoffet er hovedsakelig engelskspråklig og inneholder både obligatorisk og anbefalt litteratur.

Undervisningsformer

Undervisningsformene er: Forelesninger, veiledning, mentorgrupper, workshops, gruppe og individuelt arbeid. Lærerveiledning og student/student feedback.

Arbeidsmetoder

Arbeidsmetodene er: Øvelser med kreative metoder, teamarbeid, casestudier med tidsbegrensning, presentasjoner for bransjefolk, reelle kundeoppdrag. Vurderingsordningene er: Obligatoriske oppgaver, semesteroppgave og eksamen ved siste semester andre år.

Lærerstøttet undervisning

Forelesning, undervisning og veiledning er beskrevet som 2000 timer på 2 år.

Vurderingsordninger

Vurdering er presentert som obligatoriske oppgaver med *bestått / ikke bestått* samt karaktersetting på semesteroppgaver og eksamen etter fullførte to år.

Kvalifikasjoner som inngår i utdanningstilbudet

Jamfør kriterium 3 (utdanningstilbudets relevans).

Vurdering

Samtlige punkter i kriterium 6 er beskrevet.

Til dette bemerkes at «ulike kommunikative disipliner» er brukt som et innforstått begrep, men burde vært utdypet og eksemplifisert i innledningen. «Et skiftende kommunikativt landskap» er også et veldig generelt uttrykk, som med fordel kan konkretiseres. Formuleringene kan være vanskelig å forstå for målgruppen.

Faglig innhold:

Visuell kommunikasjon blir innledningsvis i studieplanen beskrevet som «solid kompetanse i visuelt formspråk». Hva dette innebærer, og hvordan man utvikler et godt formspråk er lite beskrevet. Anvendelsen av den visuelle kommunikasjon er imidlertid beskrevet. Selve utformingen av den visuelle kommunikasjonen, gjennom bruk av visuelle virkemidler som typografiske, visuelle

elementer (for eksempel komposisjon, form, farge) er lite beskrevet i innledende tekst, men eksisterer som innhold og emne 2 for 1. semester og emne 5 i 2. semester.

Anvendelse på ulike medier/flater er godt beskrevet i innledende del og støttes spesifikt i emneplan for 3. og 4. semester – beskrevet som nettbaserte interaktive flater som internett, mobil og lesebrett. Dette er yrkesrettet og gir et godt grunnlag for utøvelse av faget i en kontekst. Bevisstgjøring og praktisk erfaring med ulike kreative metoder danner inngangen til studiet og er et element i mange emner, hvilket gir et naturlig utgangspunkt og progresjon i studiet. Dette dekker både AD-funksjonen samt eget arbeid med visuelle løsninger.

Sammenhengen mellom de ulike fagene vil være tydelig gjennom arbeidsoppgaver og prosesser. Selv om det er oppdelt i forskjellige fag, vil disse flettes sammen i praktisk arbeid. Ved slutten av hvert semester får studentene en større obligatorisk oppgave som skal reflektere læringsutbyttet for hele semesteret.

Det er i siste semester, under *programvare*, formulert: «EPub og annen egnet programvare for digitale magasin og e-publisering». Det er ikke nevnt InDesign-produksjon for lesebrett. Det er mulig dette ligger under «avansert InDesign» men programinnholdet i programvareundervisningen er ikke oppgitt.

Dette er et område i rivende utvikling, og bør formuleres med rom for å kunne følge utviklingen. Epub er pr. i dag brukt nesten utelukkende til bøker uten illustrasjoner, og er ikke så veldig relevant i denne sammenhengen. Derimot er det mange nye typer produkter for lesebrett som vil dukke opp løpende som for eksempel interaktive barnebøker.

Lærestoff:

Den litteraturen som er valgt består hovedsakelig av engelske bøker. Dersom studentene ikke har tilstrekkelig språklig kompetanse vil de ikke kunne gjennomføre utdanningen tilfredsstillende. Det bør derfor stilles et krav om engelskspråklig kompetanse. Når det gjelder visuell kommunikasjon og kreativ metode, er det mulig å finne god norsk litteratur. For eksempel Bjørn Rydbakkens «Visuell identitet» og Erik Lehdals «Slagkraft: håndbok i ideutvikling» er gode norske bøker på området. I tillegg er også den danske «Idebogen» av Dorthe Nielsen veldig praktisk anvendelig på fagskolenivå. Norsk (og dansk) litteratur gir en lavere terskel for at litteraturen anvendes av studentene. Litteraturen i litteraturlisten er heller ikke knyttet opp mot de enkelte fagene.

Er det utformet slik at studentene kan kontrollere at de får det utdanningstilbudet de er lovet?

Planen for semestrene beskriver detaljert hvilke fag man gjennomgår, og dette sammen med målene vil gi en god og kontrollerbar oversikt over studietilbudet.

Konklusjon

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør:

- formulere bedre elektroniske publiseringsvarianter for lesebrett, ikke bare nevne Epub som ikke er et magasin-format pr. i dag
- i innledning «målet for utdanningen» bruke et mindre innforstått og mer beskrivende språk egnet for målgruppen
- stille krav til engelskspråklig kompetanse i forhold til valg av pensumlitteratur eller velge norske alternativer der det er mulig

3.3.2 Sammenheng mellom plan og mål (kriterium 7)

«Utdanningstilbudets innhold skal være dekkende og relevant for å nå læringsmålene og aktuell i forhold til utviklingen innen yrkesfeltet.»

Presentasjon

Yrkesfeltet utdanningen rettes mot er i studieplanen beskrevet som:

«Etter endt utdanning skal studenten kunne søke seg jobber i ethvert selskap som har en markeds og/eller kommunikasjonsavdeling, samt kommunikasjons- og reklamebyråer. Aktuelle stillinger vil være som AD-assistent og AD, som medarbeider i markedsavdeling/Inhousebyrå eller multimedieselskaper. Aktuelle arbeidsområder vil være visuell kommunikasjon og kampanjer på print og i digitale medier, corporate branding, redaksjonell design, utendørs og miljømessige kommunikasjon, geriljakampanjer og interaktiv kommunikasjon i sosiale og andre digitale medier.»

Utdanningstilbudets læringsutbytte er presentert som *kunnskapsmål*, *ferdighetsmål* og *generell kompetanse* i NFFS' studieplan s.7. Alle læringsutbytte speiles i emneplanene og deres læringsutbytter.

Visuell kommunikasjon fremkommer i emneplanen som emne 2 i første semester og emne 5 i andre semester. Her er innholdet beskrevet som:

- «(...)Format, flate, komposisjonsprinsipper
- Linjer, negativt/positivt rom – Typografi
- Gestaltlovene- Fargelære/fargepsyk.
- Intro til visuell retorikk. - Intro til koding-dekoding.
- Visuelle virkemidler.
Research (...)»

Emneplanene viser at kreativ metode og prosess er et gjennomgående tema. Kreativ metode er for første år i emnene hovedsakelig beskrevet som assosiasjonsmetoder. I andre året blir disse metodene mer spesifikke.

Av teoretisk materiale er det beskrevet ulike designfaglige områder (emne 3), billedanalyse, typografihistorie, forbrukeratferd, markedsforståelse, forståelse for ulike programmeringsspråk, redaksjonell design samt kommunikasjon på interaktive flater. Det er også gitt teoretisk forståelse for studiet oppbygning og yrkesfelt.

Forståelse for ulike medieflater er tilstrekkelig beskrevet i flere emner.

Teknisk kompetanse inkluderer programvare for filmredigering og digital redaksjonell publisering. Her finner vi blant annet Adobe-produktene: InDesign, Illustrator, Photoshop og After Effects.

Tilknytning til bransjekunnskap blir beskrevet i studieplanen som deltakelse på seminarer og konkurranser, ved bruk av gjesteforelesere som blir hentet fra aktuelle bransjer.

Også tverrfaglige samarbeid med andre av NFFS' studietilbud inngår som en del av tilbudet.

Vurdering

De yrkesområdene som utdanningen rettes mot gjenspeiles godt i læringsutbytte og innhold i emnene i studieplanen. Den generelle utviklingen inne disse yrkene er et større fokus på digital kompetanse og forståelse for kommunikasjon i ulike medieflater.

Studieplanen, emnene og læringsmålene for emnene er i overensstemmelse med det overordnede læringsutbyttet. Læringsutbyttet, slik det er beskrevet i søknaden, har sammenfattet kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, og har brukt samlende begreper for de mer spesifiserte delmålene.

Visuell kommunikasjon

Ett av hovedelementene i visuell kommunikasjon er visuell identitet. Dette vil inneholde det man bruker av visuelle elementer som logo, farger, skrifttyper, bilder og språk. Vi mener at det ikke er tydelig definert et slikt samlende begrep i emneplanene, men mange stikkord som til sammen kan være deler av visuell identitet begrepet. Da en AD sin oppgave i praksis er å gjennomføre en visuell identitet i et gitt oppdrag – på en slik måte at den visuelle kommunikasjonen vil bli forstått som et sammenhengende og helhetlig visuelt budskap – da er det viktig å avklare både begrepsbruk og innholdet i dette ytterligere i emne 2 og 5.

Kreative metoder bør fungere som praktiske verktøy både i arbeid med egne prosjekter, og for å gi kompetanse i det å lede et kreativt team på en målrettet måte. Research, moodboard og skisseteknikk er beskrevet i andre studieår. Vi mener imidlertid at disse metodene burde være en del av grunnleggende metode for første år, og brukes i arbeidet med flere oppgaver i løpet av hele utdanningen.

En yrkesutøvelse som AD forutsetter at man behersker både strategi, virkemidler, mediekanaler og har en forståelse av de aktuelle målgruppene. Alt dette dekkes av studieplanen og læringsmålene. Men i tillegg må en AD ha kompetanse i å lede et team. Dette er beskrevet i emne 4, kreativ bootcamp og prosjektarbeid, hvor ideer skal formidles både til et team og en kunde. Men vi tviler på at dette gir tilstrekkelig grunnlag for arbeid med prosjektledelse som AD.

Illustrasjon

Det er en inkonsekvens i læringsutbyttet under kategorien ferdigheter og tilknytning til emneplaner, sitat fra læringsutbyttebeskrivelsen:

«Studenten behersker den visuelle kommunikasjonens virkemidler, herunder typografi, komposisjon, form, flate, foto og illustrasjon.»

Her fremkommer illustrasjon som et læringsutbytte, men er ikke å finne igjen (som et begrep) i emneplanene. I emne 2 beskrives formelle elementer i den visuelle kommunikasjonen, samt utforming av et budskap i tekst og bilde. Dette burde vært samlet under begrepet illustrasjon. Det er nødvendig med konsekvent bruk av begrepet for å forstå innholdet i emneplanen.

I studieplanen beskrives også tverrfaglige samarbeid:

«Gjennom samarbeidsprosjekter med studieretningen KUNSTFOTOGRAFI vil studenten få et unikt innblikk i kreativ og konseptuell tankegang. Kjennskap til kunst og inspirasjon fra fotokunstnere kan gi nye og spennende innfallsvinkler til studentens eget visuelle uttrykk.»

Illustrasjon skiller seg fra kunst, blant annet ved at man henvender seg til en definert målgruppe med et gitt budskap, men her vil det også være overlappende egenskaper mellom illustrasjon og kunst. I et

tverrfaglig samarbeid som i dette tilfellet med Kunstfotografi, er det det faglig viktig med begrepsavklaringer.

I emneplanen er fargelære beskrevet, men det er ikke tatt med i utdanningens læringsutbytte. Farge er et såpass sentralt visuelt element i den visuelle kommunikasjonen at dette må komme frem i læringsutbyttebeskrivelsen. Tema farge er kun beskrevet som et teoretisk punkt, men burde også være beskrevet i praktisk anvendelse.

I utdanningen vies filmproduksjon stor oppmerksomhet. Vi mener derimot at den burde ha en faglig mer underordnet betydning. I forhold til det yrkesfeltet som studenten skal ut i etter endt utdanning, ville arbeid med bevegelig bilde gjennom animasjon / motion graphics være mer relevant.

Vi anser de programvarene som blir gjennomgått i emneplanene for å dekke kjerneområdene i teknisk utforming av den visuelle kommunikasjonen på ulike medieflater.

Når det gjelder web design er dette området avgrenset ved at studentene skal utforme den visuelle kommunikasjonen. Det er imidlertid ikke beskrevet at de skal håndtere den praktiske, kodebaserte løsningen. Dette er etter vår mening et riktig valg, da dette ville bli for omfattende i et slikt studie.

Konklusjon

Nei, kriteriet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må:

- ta i bruk visuell identitet både som begrep og som praktisk arbeid i forhold til læringsutbyttebeskrivelsen og innhold
- underbygge læringsutbyttet «Visuell retorikk og formidling gjennom bruk av typografi, komposisjon, form, flate, foto og illustrasjon», gjennom å konsekvent bruke *illustrasjon* både som begrep og innhold i visuell kommunikasjon. Dette gjelder både i innledning av studieplan, emneplaner og praktiske øvelser
- ta med fargelære som teoretisk og praktisk læringsutbytte

Tilbyder bør:

- vurdere om studenten gjennom studiet får nok opplæring i ledelse av et team for å kunne fungere i en yrkesutøvelse som AD

3.4 Undervisning, tilrettelegging og arbeidsformer

3.4.1 Undervisningsformer og arbeidsmetoder (kriterium 8)

«Undervisningsformer og arbeidsmetoder skal være tilpasset opptakskrav og mål.

- Lærernes undervisningsformer og studentenes arbeidsmetoder skal være varierte og bygge på den modenheten studentene har oppnådd som elev eller lærling i videregående opplæring. Alle former og metoder skal beskrives, herunder tilrettelegging for og gjennomføring av e-læring og fjernundervisning.»

Presentasjon

Jamfør studieplanen er undervisningen delt opp i emneperioder på tre til fem ukers varighet. Det legges opp til en variasjon i undervisningen, hvor studenten med utgangspunkt i kreative metoder arbeider gruppevis med øvelser. Praktiske oppgaver blir utdypet og underbygget ved forelesninger, som også er beskrevet under perspektivemne. Obligatoriske oppgaver sikrer hver student en målbar progresjon, hvor studenten på forhånd er kjent med hvilke kriterier denne vurderes ut fra. De obligatoriske oppgavene gir vurdering bestått / ikke bestått. De aktuelle lærernes faglige engasjement og bransjetilknytning samt struktur og tydelige krav til studentene er viktige ledd i formidlingen. Semestervise obligatoriske oppgaver karakterfester studentenes faglige nivå. I 4. semester blir det gjennomført en eksamen. Det beskrives ingen form for e-læring/fjernundervisning eller nettbasert støttesystem, som f.eks. It's Learning. Det henvises til «skolens interne kommunikasjonssystem» men det er ikke navngitt eller beskrevet i søknaden og var ikke tilgjengelig for vår vurdering.

Vurdering

Under henvisning til opptakskravene: Dersom studentene skal ta til seg alle de tekniske og grunnleggende kunnskapene som Medier og kommunikasjon gir, og samtidig tenke idé, strategi og estetikk, krever det stor grad av modenhet. Med bakgrunn fra Medier og kommunikasjon eller annen realkompetanse, vil studentene ha grunnleggende kunnskaper å bygge videre på, og være i stand til å jobbe med oppgavene litt mer selvstendig.

Inndeling i emneperioder sikrer mulighet til faglig fordypning, gjennom at hvert emne blir belyst både med praktiske oppgaver og støttet av teori eller bransjekunnskap. Undervisningsformene veksler på en god måte mellom ulike metoder som korte, praktiske gruppeøvelser og teoretisk utdyping. Vekslingen mellom praktisk erfaring og teori vil øke læringsutbyttet ved at teori vil øke den bevisste kunnskapen i faget – mens den praktiske erfaring kan være helt nødvendig for å forstå teoridelen. Arbeidet i grupper vil for noen studenter være motiverende og forpliktende. Dette vil gi en god intensitet i læringssituasjonen. Semesteroppgavene med karaktersetning gir studentene mulighet til å følge egen progresjon på en målbar måte. Når dette fører frem mot avsluttende eksamen, vil det være som en naturlig avslutning og oppsummering for studenten etter to års studietid.

Vi vurderer at undervisningsformene gir en god veksling: Korte oppgaver/øvelser gir god intensitet, mens lengre oppgaver gir god mulighet til fordypning. Karaktersetning underveis i studiet samt en avsluttende karakter bør gi studenten god oversikt over egen progresjon.

Det er ikke beskrevet hva som skjer om studentene stryker på obligatoriske oppgaver. Har de likevel mulighet til å gå opp til eksamen? Dette må tilbyder redegjøre for.

Konklusjon

Nei, kriteriet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må redegjøre for konsekvenser av stryk på obligatoriske oppgaver.

3.4.2 Det pedagogiske opplegget (kriterium 9)

«Det pedagogiske opplegget skal sørge for oppfølging av studentene både som gruppe og som individ og skal så langt det er mulig og rimelig, tilrettelegges etter enkeltstudenters særskilte behov.»

Presentasjon

I NFFS' søknad beskrives en stor variasjon av undervisningsmetoder, både som individuelt arbeid og gruppearbeid. Workshop og øvelser vil ledes av faglærere. Der vil være student/student tilbakemeldinger også i form av mentorgrupper. Der vil bli gitt underveis tilbakemelding generelt i en undervisningsperiode fra faglærere. Studentene gjøres kjent med hva skolen forventer av egeninnsats. I løpet av semestrene fører faglæreren samtaler med studentene, der sentrale temaer er læringsstrategier og læringsutbytte.

Studentene vil bli presentert for vurderingskriteriene i forkant av oppgavene og får individuell veiledning underveis i emneperiodene.

Faglærere vil ha faste lærermøter forut for hver emneperiode.

Tilrettelegging for studenter med særskilte behov: Sitat NFFS søknad, kriterium 9:

«Viktigste tilrettelegging skjer ved tett lærerkontakt og regelmessig individuell veiledning. Generelt er behovet for tilrettelegging av fysisk art begrenset. Ved behov gjennomføres: Ved hørselshemming bruker forelesere sender. Ved skrive og lesevansker tilrettelegges det for muntlig formidling og fremføring. Ved psykososiale problemer er samtale og muligheter for utsettelse på oppgaver viktige virkemidler. Skolen er forøvrig tilrettelagt for rullestolbrukere.»

Vurdering

Vi regner med at hoveddelen av studenter på denne linjen vil være en ung voksen målgruppe. Da målgruppen er såpass unge (19+) vil det være nødvendig med en struktur som er forankret i en oversiktlig plan, hvor veksling mellom veiledning i faget samt forventet egeninnsats er tydelig definert. Studenten vil ha studieplanen med konkretisering på emnenivå tilgjengelig ved oppstart av studiet. I tillegg til denne bør studenten bli informert om den daglige struktur med fordeling av veiledning og egeninnsats.

I tillegg til den veiledning som faglærere gir, vil student/student tilbakemeldinger også være en måte studenten kan lære seg å gi konstruktiv kritikk på andres arbeid. Sammen med øvelser i å presentere for hverandre, vil dette utvikle det verbale faglige vokabularet for studentene. Når studentene i en fremtidig jobb skal møte kunder er det viktig å beherske både den visuelle men også den verbale kommunikasjonen.

Mentorgrupper er omtalt i søknaden – men det er ikke angitt hvem som skal fungere som mentorer. For at slike grupper skal fungere optimalt – så bør det skje mellom studenter på ulike erfaringsnivå innen samme fagfelt. Her kunne man tenke seg at 2. års studenter ved linjen kunne fungere som mentorer for 1. års studenter.

Da man i studiet legger opp til at flere lærere skal formidle innen samme emne, er det viktig å ha en felles forståelse for hvordan denne formidlingen skal skje, hva det faglige innhold skal være og på hvilken måte studentene skal tilegne seg fagstoffet. Dette er ivarettatt gjennom faste lærermøter forut for hver emneperiode. Studentene vil da lettere kunne se faglige sammenhenger mellom enkeltdeler i et emne selv om der vil være ulike fagpersoner som formidler fagstoffet. Faglærere vil da ha mulighet til å hjelpe studentene å bygge broer mellom ulike deler av et emne.

Tilbakemelding underveis i utdanningen vil være motiverende og faglig verdifullt for studentene, men her er ikke angitt konkret hvor mye veiledningstid man har til rådighet for hver student i en

emneperiode. Kvaliteten av slik tilbakemelding vil være avhengig av tid man har til rådighet. Her henvises også til bør-punktet i konklusjon.

I de semestervise samtaler med enkeltstudenter, er det beskrevet en samtale om læringsstrategier og læringsutbytte. Tilrettelegging for studenter med særskilte behov er vurdert og beskrevet i NFFS' søknad og denne finner vi tilfredsstillende. Skolen er innstilt på å løse de praktiske og faglige utfordringene som kan oppstå for enkeltstudenter. Her er det tatt hensyn til ulike måter studenter kan ta til seg kunnskap på, og hensynet til den enkelte student er ivarettatt ved å legge vekt på et inkluderende miljø.

Vurderingskriterier blir gitt i oppgavetekst til obligatoriske oppgaver. Dette sikrer at både studenter og lærere vet hva som skal vurderes. Det vil gir et tydelig fokus i veiledninger, tilbakemeldinger og diskusjoner.

Konklusjon

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør informere om den generelle daglige struktur med fordeling av veiledning og forventet egeninnsats i studieplanen.

3.4.3 Praksis (kriterium 10)

«Praksis skal være beskrevet i planen som ethvert annet faglig element, og være relatert til de kvalifikasjoner studenten skal få gjennom sin utdanning.»

Presentasjon

Utdanningen inneholder ikke praksis.

3.4.4 Undervisningspersonalets størrelse (kriterium 11)

«Undervisningspersonalet må være stort nok og stabilt nok til å gjennomføre fastsatt undervisning.»

Presentasjon

I henhold til NFFS' søknad er det knyttet minst to årsverk til 40 (2 x 20) studenter. Det blir også tilbud om ekstra ressurser til veiledning etter behov.

Av tabellen som er vedlagt søknaden ser vi at det er knyttet følgende ressurser til utdanningstilbudet: Én 80 % stilling med reklame/grafisk design kompetanse, Én 50 % stilling (ikke tilsatt), tre 10 % stillinger (som er eksisterende undervisningspersonale i 100 % stillinger ved skolen med kompetanse som yrkesfotografer). Videre er det oppgitt i tabellen at ytterligere seks 10 % stillinger skal besettes. I tillegg oppgis gjesteforelesere for perspektiv emner med stillingsprosent på 10 %.

Det er ikke oppgitt noen plan for vikarer ved sykdom.

Vurdering

Vi vurderer først om de i 80 % og 50 % stillingene er nok som faste undervisningspersonale for de to klassene. Vi forstår det slik at det legges opp til én faglig leder (i 80 % stilling), som da også har den

pedagogiske oppfølging av studentene. I tillegg kommer én fast 50 % stilling. Men faglig leder skal jo også administrere alle disse små stillingsprosentene som bare er inne med spisskompetanse. Vi synes at dette virker lite.

Lærerkrefter som kommer inn på enkeltfag med 10 % stillinger, er til sammen ni personer. NFFS tenker seg en struktur med to stillinger som ivaretar den faglige og pedagogiske oppfølging, og mange små/gjestelærerstillinger.

Å bruke gjesteforelesere kan være positivt og inspirerende for studentene, og gi godt innblikk i enkelte fagområder. Er gjesteforeleseren for eksempel webdesigner, og praktiserer i bransjen, vil det være en brøk som kan avsettes til undervisning sammen med en jobb. Det vil gi studentene oppdatert faglig innhold fra en hverdag i bransjen. Ulempen er at man med yrkesaktive gjesteforelesere kan risikere plutselige frafall, og de er vanskelige å erstatte på kort tid. Dette har tidligere vært omtalt i mediene som et problem for skolene med et slikt opplegg.

Vi mener imidlertid at det er uheldig at ingen faste ansatte står for undervisningen i fagene, der studentene straks må bruke kunnskapen videre i *AD & VK*-utdanningen. Dette er særlig aktuelt for fagene der det undervises i programvare. En lærer som bare er til stede som lærer akkurat når gjennomgangen og programvareundervisningen gis, kan ikke være behjelpelig når studentene skal løse egne oppgaver og møter på utfordringer i senere oppgaveløsning og arbeid med studiet. Det legges opp til at de skal kunne utføre ulike oppgaver selv som sluttkompetanse, men da må de først ha fått tilstrekkelig opplæring med teknisk assistanse underveis i det tidlige arbeidet. Det er mulig at faste ansatte har denne kompetansen og kan stå for oppfølging, men dette er bare avmerket i skjemaet som generell digital kompetanse. Ettersom det er lagt opp til en egen 10 % stilling som programvare-lærer, oppfatter vi det dithen at de faste ansatte ikke innehar nødvendig dybdekunnskap på dette området.

Vi ser ingen plan for vikarer. Det er mulig faglærere med små brøker kan vikariere for hverandre, men dette er ikke spesifisert.

Ettersom de fleste stillingene i planen foreløpig er ubesatte, er det vanskelig for oss å vurdere hvorvidt dette er en plan eller mulighet. Dette er drøftet videre under kriterium 12 (undervisningspersonalets kompetanse).

NFFS viser til lærerdekning på *fotofag*, men det hadde nok vært mer nærliggende å ha vist til fag som utdanningen *AD & VK* ligner på.

Vi finner NFFS' krav til lærere positive: (sisert fra dokumentet *lærerkompetanse*)

- «høyt faglig nivå innenfor sin fagfelt
- levende engasjement og interesse i å formidle sine kunnskaper
- aktivt ta ansvar for og utvikle eget læringsmateriale og metode
- oppdatert på ny teknologi og relevante internasjonale trender i faget
- åpen for dialog med skolens ledelse og studenter for evaluering og utvikling av kvaliteten på eget undervisningsopplegg»

Punktene er fint overførbare til *AD & VK*, og kan videreføres i denne ånden.

Konklusjon

Nei, kriteriet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må utarbeide en plan for vikarer ved sykdom eller annet frafall.

Tilbyder bør ta stilling til programvareoppfølging og tekniske utfordringer, dersom fast ansatte ikke har nødvendig kompetanse.

3.4.5 Undervisningspersonalets kompetanse (kriterium 12)

«Undervisningspersonalet som skal være knyttet til utdanningstilbudet må samlet ha kvalifikasjoner til å gi den undervisning som følger av planen.

Undervisningspersonalet må dokumentere:

- formell eventuell realkompetansevurdert utdanning som er høyere enn det det undervises i, dog aldri lavere enn tilsvarende toårig fagskoleutdanning
- pedagogiske kvalifikasjoner utdanning og erfaring på det nivå som undervisningen krever
- digital kompetanse i det omfang som undervisningen krever
- yrkeserfaring som gjør at undervisningen knyttes opp mot, og relateres til, dagens yrkesfelt.»

Presentasjon

Undervisningspersonalet er beskrevet i et generelt dokument for skolen (Lærerkompetanse ved NFFS) og ved en tabell med oppføring av hvilke fag de skal dekke (Undervisningspersonell Art Direction).

Dokumentet «lærerkompetanse» har generelle punkter om holdninger og krav til lærere ved skolen. Tabellen viser hvordan timene ved studiet er tenkt fordelt på lærere etter temaer.

Av det ti stillingene som skal tilknyttes utdanningstilbudet, er kun fire besatt.

Vurdering

Av tabellen kan vi lese at den av fagpersonalet i høyeste stillingsprosent har lang erfaring fra tilsvarende utdanningstilbud. Dette er en god kvalitetsfaktor ved utdanningstilbudet.

Angående «yrkeserfaring som gjør at undervisningen knyttes opp mot, og relateres til, dagens yrkesfelt» kan vi ikke se at det er oppført kompetanse fra yrkesutøvelse (kun på undervisning) i grafisk design. Tabellen har mange med yrkesfotografisk bakgrunn, men dette vil ikke dekke hele fagfeltet *AD & VK*. Vi antar at kompetansen planlegges inn gjennom de mange 10 % stillingene med direkte kontakt med fagfeltet.

I følge tabellen må seks av ti stillinger besettes for å tilby *AD & VK*. I forbindelse med denne besettingsprosessen, må NFFS ha lagt klare føringer på hvilke kvalifikasjoner undervisningspersonalet for utdanningen skal ha. Disse føringene må være forpliktende når tilbyder skal ansette undervisningspersonell. Kravspesifikasjonen tilbyder har lagt ved søknaden er i så grad ikke tilfredsstillende. NFFS må utarbeide en kravspesifikasjon, spesifikt for undervisningspersonalet som skal tilknyttes *AD & VK*.

Konklusjon

Nei, kriteriet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må dokumentere i henhold til krav for kriteriet hvilken bakgrunn undervisningspersonalet har eller skal ha.

3.5 Eksamen og vitnemål

3.5.1 Eksamens- og vurderingsordningene (kriterium 13)

«Eksamens- og vurderingsordningene skal være tilpasset utdanningstilbudet og dets mål.»

Presentasjon

Den generelle vurderingen i studiet foregår både som tilbakemelding til grupper og som individuelle vurderinger. Det oppgis klare vurderingskriterier i forkant av prosjektoppgavene, samt begrunnelse fra faglærer for *bestått / ikke bestått*. Eksamen blir skriftlig overlevert, med tilleggsinformasjon om ressurser eleven er anbefalt å bruke og tilgjengelig veiledning av faglærer. Eksamensvurderingene blir foretatt av egne faglærere og eksterne sensorer.

Vurdering

Søknaden beskriver vurdering også som student/student feedback (når det gjelder emner). Vi mener imidlertid at formell vurdering og karaktersetting skal utelukkende gjøres av faglærer og eventuelle eksterne sensorer. Vurdering og begrunnelse av faglærer og sensorer er også beskrevet i søknad.

Det er positivt og god trening for studentene å vurdere hverandres arbeid og gi tilbakemeldinger, man lærer mye av hva andre gjør, både rett og galt, gode og dårlige løsninger. Ved å vurdere andres arbeid, blir man bedre i stand til å vurdere sitt eget arbeid også.

Fagskoletilbudet har en eksamensform som ligger tett opp til en arbeidssituasjon. I en jobbsammenheng er man aldri helt overlatt til seg selv, men har mulighet til diskusjoner med andre fagressurser. Vurderingsordningene ivaretar studenten og utdanningstilbudets mål, ved at eksamen i seg selv anses som kompetansebyggende. Samtidig gis en klar karaktersetting som viser faglig nivå.

Det er uklart om studentene kan gå opp til eksamen og fullføre utdanningen hvis de får *ikke bestått* eller stryker på én eller flere deloppgaver/prosjekter. Tilbyder må klargjøre konsekvensene av å ikke få bestått på alle disse.

Det er ikke spesifisert hvilke punkter som skal vurderes underveis, bare at disse blir spesifisert i forhold til den enkelte oppgaven underveis, vi kan derfor ikke vurdere om kriterier som teller og ikke teller er relevante. Men vurderingsmetodene og den overordnede presentasjonen av temaet ser relevant og dekkende ut i forhold til faget og arbeidsmetoder.

Konklusjon

Nei, kriteriet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må:

- redegjøre for konsekvenser av stryk på obligatoriske oppgaver
- klargjøre vurderingskriteriene

Tilbyder bør:

- vurdere karakterer på enkelte oppgaver underveis
- benytte begrepet refleksjonsnotat eller prosjektbeskrivelse istedenfor synopsis

3.5.2 Sensorenes kvalifikasjoner (kriterium 14)

«Sensorer skal ha kvalifikasjoner som sikrer at vurderingen av studentene skjer på en upartisk og faglig betryggende måte.»

Presentasjon

NFFS stiller krav om at sensorene ikke skal ha vært tilknyttet skolen de siste tre årene, skal ha faglig praksis i henhold til eksamensoppgavens innhold, samt ha satt seg inn i utdanningens planer og dokumenter som er relevant for utdanningen og den aktuelle eksamen. Det oppgis også at sensorene skal ha relevant faglig kompetanse på lik linje med lærene.

Vurdering

Sensors egen yrkesbakgrunn vil være et faglig godt vurderingsgrunnlag for studentens intensjoner og løsninger av eksamensoppgaven. Vurdering av studentens faglige nivå er ivaretatt ved at sensor har kunnskap om utdanningens emneplan slik at vurdering skjer med en felles forståelse av faget.

Sensorveiledning samt krav om å ikke ha vært tilknyttet skolen de siste tre årene vil sikre upartiskhet.

Det er ikke oppgitt om innleverte eksamensoppgaver vil være anonymiserte overfor eksterne sensorer. Skolen bør vurdere å gjøre dette for å sikre en nøytral vurdering.

Tilbyder oppgir at sensorene skal ha relevant faglig kompetanse på lik linje med lærerne. Ettersom kravspesifikasjonene til utdanningens lærere er fraværende / ikke fagspesifisert, og derfor vurdert som ikke tilfredsstillende i kriterium 12 (undervisningspersonalets kompetanse), er også dette kriteriet ikke tilfredsstillende besvart.

Konklusjon

Nei, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må utforme en kravspesifikasjon til sensorene som sørger for og tydeliggjør at sensorene har riktig faglig bakgrunn for å vurdere denne spesifikke utdanningen.

Tilbyder bør anonymisere innleverte oppgaver til eksamen med eksterne sensorer.

3.6 Infrastruktur

3.6.1 Undervisningslokalene (kriterium 15)

«Lokalene inklusive spesialrom, utstyr og infrastruktur skal være tilstrekkelige i antall og størrelse til at undervisningen kan gjennomføres som forutsatt.

- Det gjelder både egne og leide lokaler. Utrustningen må være slik at den bidrar til å yrkesrette utdanningstilbudet.»

Presentasjon

Tilbyder disponerer lokaler på 1200 kvadratmeter, sentralt i Trondheim. Det oppgis at lokalene er i miljø sammen med blant annet filmprodusenter og reklamebyråer. NFFS viser til mulighet for faste arbeidsplasser samt fullt utstyrt dataundervisningsrom hvor «remote desktop» er et egnet pedagogisk verktøy i arbeid med denne studentgruppen. Både verksted for arbeid med oppgaver samt arealer for montering og visning er ivaretatt. Også den sosiale delen er ivaretatt ved kantineareal samt

åpningstider på skolen frem til kl. 23.00 også i helgene. Dette gir studentene muligheten til å jobbe med oppgaver utover undervisningstid, også i samarbeid med andre studenter om det er ønskelig.

Vurdering

Lokalene tilbyder presenterer i søknaden fremgår som gode, i hensyn til HMS og utdanningsvirksomhet. Tilbyder oppgir i den vedlagte samarbeidsavtalen at fagskolen holder til i samme bygg som Atelier Ilsvika, videre omtalt som det største arbeidsfellesskapet for kunst, kultur og skapende næringer i Norge. Vi anser det som heldig at undervisningslokalene er så nært tilknyttet et relevant faglig miljø, og håper tilbyder vil benytte seg av denne særstillingen.

Vi finner det for øvrig positivt med lange åpningstider og gode fellesarealer for teamarbeid og sosialt samvær til en hver tid.

Vi har imidlertid noe å utsette på det tilbyder oppgir av IKT-utstyr og tjenester. Det tilbyder oppgir står ikke i samsvar med hva de i søknaden lover for utdanningen. Dette omtaler vi under kriterium 16 (IKT-tjenester).

Konklusjon

Nei, kriteriet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må sørge for at IKT-utstyr er tilstrekkelig i antall til at undervisningen kan gjennomføres som forutsatt, jamfør kriterium 16 (IKT-tjenester).

3.6.2 IKT-tjenester (kriterium 16)

«Tilbyders IKT-tjenester må ha tilstrekkelig kvalitet og omfang til at opplæringen kan gjennomføres som forutsatt.»

Presentasjon og vurdering

NFFS har et internt skolenett, men dette har vi ikke kunnet se og vurdere. Tilbyder beskriver imidlertid hvordan all nødvendig booking, timeplaner og annen nødvendig informasjon og oppgaver ligger tilgjengelig for studentene der. Skolen viser ellers til å benytte maskiner/programmer som bransjen. De opplyser om at de i dag har god kapasitet for lærere og studenter. NFFS viser til mulighet for faste arbeidsplasser samt fullt utstyrt dataundervisningsrom hvor «remote desktop» er et egnet pedagogisk verktøy i arbeid med denne studentgruppen.

I søknaden oppgir tilbyder følgende fasiliteter:

«OVERSIKT LOKALER OG UTSTYR – Art Direction

Studiet Art Direction disponerer en egen avdeling med 20 arbeidsstasjoner og arbeidsflater...

Data Undervisningsrom

12 Imac er oppsatt med Adobe Master collection CC. (I søknaden er andre programmer og versjoner oppgitt)

Data studentarbeidsplasser

Vi legger vekt på at alle studenter til en hver tid skal ha adgang til en Mac arbeidsstasjon.

13 Imac er oppsatt med Adobe Master Collection CC»

At skolen i dag opplever god dekning av maskinvare betyr ikke at dette er en selvfølge når det kommer inn 40 nye studenter. Vi mener det er helt feil å hevde at alle studentene har tilgang på maskin til en hver tid. Regnestykket går ikke opp når undervisningsrommet har 12 maskiner, studentplassene er 13 maskiner, og antallet studenter er 2 x 20. Det er nødvendig at hver enkelt student har en maskin til programvareundervisning, og dette er tilsynelatende ikke dekket inn / ikke konsekvent beskrevet. Det er ikke vedlagt en romplan som viser at disse maskinene er tilgjengelige ved slik undervisning. Vi ser ikke klart hvor mange maskiner som egentlig er til rådighet for studentene ved *AD & VK*. I det første avsnittet står det 20 maskiner, lenger ned 12 + 13 maskiner. Vi må gå ut i fra at det er bare *AD & VK* som skal disponere maskinene, og at fotofagene disponerer egne maskiner, men selv da er det utilstrekkelig.

Hvilken versjon av Adobe-programmene og hvilket utvalg av dem som skal benyttes er heller ikke konsekvent beskrevet. Ett sted står det Photoshop CS5, ett annet sted står det Creative Cloud (CC). Her vil vi anbefale at NFFS benytter «siste versjon av Adobe-programmene» som begrep, da det kommer ny versjon nesten årlig. Dersom NFFS abonnerer på Creative Cloud for Team, vil det være fullt mulig og en fordel om studentene har egen laptop, hvilket er vanlig å forutsette. Ovennevnte oversikt gir oss et inntrykk av at det kan bli venting på at maskiner og rom (datarom) skal bli ledige, og dette er ikke heldig. Med Creative Cloud Team kan skolen til en hver tid legge studentene inn som «abonnenter» i den tiden de er studenter, og avslutte abonnementet når de slutter. Dette vil holde utgiftene nede på programvare for skolen og studentene, da man har så mange lisenser som antall studenter, og de kan deretter jobbe på en hvilken som helst maskin, stasjonær eller egen laptop.

Under IKT-tjenester savner vi også henvisning til IKT-ansvarlig på skolen. Det er uklart om det finnes en egen ansvarlig/avdeling som holder maskiner og nettverk gående og i orden. Med tanke på hvor viktig IKT er i utdanningen, mener vi at dette må være klart, og om det ikke finnes, må det anskaffes.

Konklusjon

Nei, kriteriet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- gi en konsekvent beskrivelse av hvor mange maskiner som faktisk er til rådighet til en hver tid og hvilke som er sporadisk tilgjengelig
- gi en konsekvent beskrivelse av tilgjengelig programvare og «siste versjon» som begrep
- sørge for at det finnes IKT-ansvarlig ved fagskolen som kan bistå studentene ved problemer. Dersom det finnes må tilbyder opplyse om det.

Tilbyder bør

- kreve at studentene disponerer en laptop med tilgjengelig yteevne og kapasitet, og tilby dem å delta i skolens Creative Cloud-team
- utrede Creative Cloud-team løsninger for bruk av studenters egne maskiner også

3.6.3 Tilgang på aktuell informasjon (kriterium 17)

«Studentene og lærerne må ha god nok tilgang på tjenester som sikrer aktuell informasjon.»

Presentasjon

I NFFS' søknad fremgår det at studentene får informasjon om emneplanen og målene for utdanningen via skolens nettsider. Endring av planer vil gjøres kjent på skolens nettsider, e-post eller SMS.

Skolen har et eget bibliotek og abonnerer på aktuelle tidsskrifter. Diverse materiale skannes og organiseres i skolens bildebank. Det er også laget en egen oversikt over aktuelle nettsider.

Vurdering

Fra skolens nettsider ser vi at skolen har eget skolenett, samt mer uformelle kommunikasjonskanaler som Facebook og Twitter, men vi har ingen pålogging til skolenettet for å sjekke hva dette går ut på. Vi kan heller ikke finne dette beskrevet nærmere i søknadspapirene og dokumentasjonen skolen har sendt. Vi har tidligere nevnt It's Learning (eller lignende systemer) som studiestøttesystem fordi dette sikrer en god flyt av informasjon mellom lærere og studenter, og også for innbyrdes kommunikasjon for undervisningspersonalet. Det er mulig at skolenettet dekker den samme funksjonen, men uten adgang kan vi ikke vurdere dette ytterligere.

Eget bibliotek fysisk og digitalt via bildebank høres bra og dekkende ut. Studentene slipper å oppsøke andre biblioteker, men har tilgang på huset og via lukket nett.

Konklusjon

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.6.4 Faglig samarbeid (kriterium 18)

«Tilbyder skal ha lokalt eller regionalt samarbeid med yrkesfeltet, eller være med i faglige nettverk som knytter utdanningstilbudet opp mot samfunns- og næringsliv.»

Presentasjon

NFFS viser til en bred kontakt innen det profesjonelle fagfeltet, både innen tradisjonelle reklamebyråer men også byråer som spesialiserer seg på nettbasert kommunikasjon. I tillegg vises det til kontakter i miljøer som kunst, kultur og fotofaglige nettverk.

Skolen viser til en rekke prosjekter hvor studentene har mulighet for å samarbeide med oppdragsgivere, vise seg frem for bransjen og delta i individuelle prosjekter. Prosjektene er spesifisert i egen punktliste. Bransjen inviteres til skolen for porteføljevisning og andre arrangementer.

NFFS har vedlagt en egen liste over bedrifter det samarbeides med.

Det oppgis at «Atelier Ilsvika vil være en naturlig samarbeidspartner på flere plan for Art Direction & Visuell Kommunikasjon», men det spesifiseres ikke nærmere hva som konkret vil være aktuelt.

Tilbyder oppgir også at skolen vil «opprette bransjefaglige ressursgrupper som en del av kvalitetssikringen, og som inspirasjon og faglig oppdatering for skolens ledelse og undervisningspersonell.»

Vurdering

I NOKUTs retningslinjer for kvalitetssikring og godkjenning av fagskoler, pkt.8/3:

- «Tilbyderen skal ha et tilfredsstillende samarbeid med arbeidslivet.
- Utvikling og gjennomføring av utdanningstilbudene må inngå i samarbeidet.

- Tilbyder må ha kontakt med aktuelle fagråd/referansegrupper som næringslivet har.
- Tilbyder må delta i regionale eller nasjonale, eventuelt også i internasjonale, faglige nettverk innen yrkesfeltet relatert til fagområdet.»

NFFS har oppgitt en liste over bedrifter/byråer de har samarbeidet med i utarbeidelse av utdanningen, og som oppgis som samarbeidspartnere. Skolen ligger slik vi oppfatter det, i et kreativt miljø med bedrifter innen fagfeltet, og dette kan være et fint nettverk. At skolen har lagt vekt på bransjens behov og hatt dem med i planleggingen er svært positivt. Samarbeidspartnerne oppleves som godt dokumentert gjennom dokumentet om samarbeidspartnere.

NFFS' nettverk viser en stor faglig bredde, som i samarbeid med skolen vil ivareta flere av de mulige yrkesorienteringene som utdanningen *AD & VK* kan tenkes å inngå i, som beskrevet i studieplanen. Skolen legger også opp til kontakt mellom fagmiljø og studenter, gjennom visning av portefølje for mulige oppdrag/arbeidsgivere. På denne måten har studentene, gjennom direkte dialog med fagmiljø, anledning til å få en bro mot yrkesutøvelse og kontakt med aktuelle arbeidsgivere.

De konkrete prosjektene, hvor studentene kan delta sammen med bransjen og kundene, er gode tiltak for spennende yrkesretting og gode erfaringer. Søknaden viser til konkrete prosjekter så vel som kommende muligheter, og vi har forståelse for at en del planer må legges etter hvert som mulighetene oppstår.

Konklusjon

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.7 Oppsummerende vurdering og konklusjon fra de sakkyndige

Tilbyder må:

- benytte navnet *art direction & visuell kommunikasjon* (fjerne 2 år) (kriterium 1)
- klargjøre om Design og håndverk er et opptaksalternativ til *AD & VK* (kriterium 4)
- tydelig kreve bakgrunn fra faget gjennom Medier og kommunikasjon eller annen tilsvarende kompetanse (kriterium 4)
- tilpasse/samstemme søknadsteksten om opptak til eget reglement.
- utdype «relevant arbeidspraksis», og utarbeide konkrete retningslinjer og eventuelle eksempler for realkompetansevurdering (kriterium 4)
- utdype under portefølje hva «tilfredsstillende faglig nivå» vil si (kriterium 4)
- tilføye svennebrev som mediegrafiker/grafiker som eget alternativ (kriterium 4)
- ta i bruk visuell identitet både som begrep og som praktisk arbeid i forhold til læringsutbyttebeskrivelsen og innhold (kriterium 7)
- underbygge læringsutbyttet «Visuell retorikk og formidling gjennom bruk av typografi, komposisjon, form, flate, foto og illustrasjon», gjennom å konsekvent bruke *illustrasjon* både som begrep og innhold i visuell kommunikasjon. Dette gjelder både i innledning av studieplan, emneplaner og praktiske øvelser (kriterium 7)
- ta med fargelære som teoretisk og praktisk læringsutbytte (kriterium 7)
- redegjøre for konsekvenser av stryk på obligatoriske oppgaver (kriterium 8)
- utarbeide en plan for vikarer ved sykdom eller annet frafall (kriterium 11)

- dokumentere i henhold til krav for kriteriet hvilken bakgrunn undervisningspersonalet har eller skal ha (kriterium 12)
- redegjøre for konsekvenser av stryk på obligatoriske oppgaver (kriterium 13)
- klargjøre vurderingskriteriene (kriterium 13)
- utforme en kravspesifikasjon til sensorene som sørger for og tydeliggjør at sensorene har riktig faglig bakgrunn for å vurdere denne spesifikke utdanningen (kriterium 14)
- sørge for at IKT-utstyr er tilstrekkelig i antall til at undervisningen kan gjennomføres som forutsatt, jamfør kriterium 16 (kriterium 15)
- gi en konsekvent beskrivelse av hvor mange maskiner som faktisk er til rådighet til en hver tid og hvilke som er sporadisk tilgjengelig (kriterium 16)
- gi en konsekvent beskrivelse av tilgjengelig programvare og «siste versjon» som begrep (kriterium 16)
- sørge for at det finnes IKT-ansvarlig ved fagskolen som kan bistå studentene ved problemer. Dersom det finnes må tilbyder opplyse om det (kriterium 16).

Tilbyder bør:

- sette opp målgruppeanalyser og researchmetoder som eget punkt (kriterium 2)
- tydeliggjøre illustrasjon som læringsutbytte under *ferdighet* i både den overordnede læringsutbyttebeskrivelsen og den detaljerte studieplanen (kriterium 2)
- vurdere spesifisering av læringsutbyttene «visuell kommunikasjon på ulike medieflater» og «interaktiv kommunikasjon» (kriterium 2)
- spesifisere hva som ligger i «andre studieretninger» i beskrivelsen av utdanningstilbudets overordnede læringsutbytte (kriterium 2)
- kreve et nivå som tilsvarer *minimum* treårig videregående opplæring i Medier og kommunikasjon. Det kan hentes formuleringer fra kompetansemål oppgitt for Medier og kommunikasjon som eksempler (kriterium 4)
- endre begrepet *motivasjonssamtale*, til for eksempel *intervju* (kriterium 4)
- vurdere opptaksprøve/fast oppgave, dersom det ikke kommer helt spesifikke krav inn under portefølje (kriterium 4)
- kreve gode engelskkunnskaper, da store deler av pensumlitteratur er på engelsk (kriterium 4)
- formulere bedre elektroniske publiseringsvarianter for lesebrett, ikke bare nevne Epub som ikke er et magasin-format pr. i dag (kriterium 6)
- i innledning «målet for utdanningen» bruke et mindre innforstått og mer beskrivende språk egnet for målgruppen dag (kriterium 6)
- stille krav til engelskspråklig kompetanse i forhold til valg av pensumlitteratur eller velge norske alternativer der det er mulig dag (kriterium 6)
- vurdere om studenten gjennom studiet får nok opplæring i ledelse av et team for å kunne fungere i en yrkesutøvelse som AD
- kriterium 7)
- informere om den generelle daglige struktur med fordeling av veiledning og forventet egeninnsats i studieplanen (kriterium 9)
- ta stilling til programvareoppfølging og tekniske utfordringer, dersom fast ansatte ikke har nødvendig kompetanse (kriterium 11)
- vurdere karakterer på enkelte oppgaver underveis (kriterium 13)

- benytte begrepet refleksjonsnotat eller prosjektbeskrivelse istedenfor synopsis (kriterium 13)
- anonymisere innleverte oppgaver til eksamen med eksterne sensorer (kriterium 14)
- kreve at studentene disponerer en laptop med tilgjengelig yteevne og kapasitet, og tilby dem å delta i skolens Creative Cloud-team (kriterium 16)
- utrede Creative Cloud-team løsninger for bruk av studenters egne maskiner også (kriterium 16)

Tilbudet anbefales ikke godkjent.

4 Tilsvarrunde

NOKUT mottok 29. januar 2014 tilbakemelding fra søkeren, på de sakkyndiges vurdering i utkast til tilsynsrapport.

Under presenterer vi søkerens tilbakemelding på den sakkyndige vurderingen, samt de sakkyndiges tilleggsvurdering av de opprinnelig underkjente kravene.

4.1 Søkerens tilbakemelding

Innledning

Vi takker for en saklig og godt begrunnet sakkyndig rapport. Kommentarer, innspill og må og bør punkter vil bidra til å skjerpe studiets kvalitet for skolen og framtidige studenter.

Alle forandringer som angår reglement og studieplan justeres på plass, og oversendes sammen med tilsvarende vedlegg. I tilsvaret lister vi opp kommentarer til alle må og noen bør punkter.

Reglement

I opptakskravene har vi nå tydeliggjort hvert enkelt studie sine særegne kriterier for opptakskrav, alternativer, relevant arbeidspraksis og konkrete eksempler for realkompetansevurdering. Dette gjelder også for søknadsteksten.

For tydelige krav til portofolio har vist seg å medføre at mange søkere skreddersyr sin portofolio, ofte med hjelp av profesjonelle hjelpere. Et mer fritt krav til portofolio viser seg å bli vel så interessant, og mer rettferdig. En relativt stor del av skolens søkere kan ha tekniske mangler men en tydelig kreativ tilnærming, eller tvert om. Portofoliovurdering blir derfor en balansegang mellom å vekte varierende forutsetninger hos søker opp mot potensialet søker har for å lykkes i studiet. Ved eventuell samtale gjør vi en gjennomgang av portofolio hvor søker får presentere arbeidene med utgangspunkt i hva, hvordan og hvorfor.

Eksempler på hvordan kravene til portofolio formuleres for våre godkjente studier finner de sakkyndige under søknadsportalen på våre hjemmesider. Kravene til AD&VK vil bli utformet etter samme lest. Det står for øvrig i vårt reglement at krav til innhold og omfang er beskrevet på hjemmesiden.

Vi tilføyer svennebrev som mediegrafiker /grafiker som eget alternativ.

Vår praksis har vært at om studenten har betalt studieavgift har studenten rett til å gå opp til eksamen. Vi har nå tydeliggjort dette ved å sette inn et nytt punkt i eksamensreglementet At vi ikke har sanksjoner må sees på bakgrunn av at studiet er fullfinansiert av studentene, og at sanksjoner derfor vil få uheldige kontraktmessige konsekvenser. For øvrig er sanksjoner ivaretatt ved de konsekvenser manglende oppmøte/innleveringer får ved rapportering til lånekassen. Som det fremgår av reglementets punkt om Vitnemål er alle emner i studiet listet opp med påføring av hvilke emner som er bestått/ikke bestått i tillegg til karakterer fra eksamen. Dette til sammen fungerer disiplinerende i forhold til oppmøte og innsats. I de meget få tilfeller hvor problemet oppstår skyldes det nesten uten unntak sykdom eller alvorlige sosiale problemer. Det løses med tilrettelegging og samarbeid med den det gjelder.

Tekst om Innpassing og fritak er korrigerert

Utdanningstilbudets navn (kriterium 1)

2 år er fjernet og navnet som benyttes blir Art Direction og Visuell Kommunikasjon.

Opptakskrav (kriterium 4)

Viser til vedlagt revidert reglement og det her overstående punktet «Reglement».

Planen for utdanningstilbudet (kriterium 6)

Pensum er revidert slik at norskspråklige bøker er valgt som obligatorisk litteratur der dette er mulig.

Sammenheng mellom plan og læringsutbytte (kriterium 7)

Viser til revidert studieplan i forhold til læringsutbytte:

- Visuell identitet er tatt inn i tekst i innledningen og som læringsutbytte.
- Fargelære er tatt inn som læringsutbytte.
- At studenten kan lede et kreativt team er tatt inn i læringsutbytte.
- Visuell retorikk og formidling gjennom bruk av illustrasjon, typografi, komposisjon, form og farge er tatt inn i læringsutbytte.
- Illustrasjon er tatt i bruk som begrep og innhold i visuell kommunikasjon. Dette er tatt inn i innledningen, i læringsutbytte, som ferdighet og i emneplanen.
- Målgruppeanalyser og researchmetoder er tatt inn i læringsutbytte som grunnleggende kunnskap.

Undervisningsformer og arbeidsmetoder (kriterium 8)

Viser til vedlagt revidert reglement

Undervisningspersonalets størrelse (kriterium 11)

Plan for vikar ved sykdom og annet frafall:

Skolen engasjerer faste vikarer som har kompetanse innen emnene det undervises i. Vikarene deltar på de til enhver tid aktuelle planleggingsmøter i forkant av emnestart. Progresjonsplaner, oppgaver, forelesninger og annet aktuelt materiell vil være tilgjengelig slik at vikaren alltid er ajour og forberedt til undervisning.

Undervisningspersonalets kompetanse (kriterium 12)

Kravene til undervisningspersonell er tydeliggjort og utdypet. Antallet timelærere er minsket til fordel for fast personell og timelærere i større stillingsandeler. Tilbyder har spesifisert hvordan behov for

lærere i programvare skal dekkes. Krav til faste lærere om faglig kompetanse og yrkeserfaring innen fagene som studieplanen dekker, samt kompetanse i programvare er også spesifisert.

Se vedlegg: Krav til undervisningspersonell.

Eksamens- og vurderingsordningene (kriterium 13)

Viser til vedlagte reviderte reglement om konsekvenser på stryk i obligatoriske oppgaver, og «Reglement» i vårt tilsvare.

Vi er usikker på hva de sakkyndige mener med å ”klargjøre vurderingskriterier”. Konkrete oppgaver til emner blir evaluert av lærere, studenter og fagansvarlig både før og etter gjennomføring for å skape optimale læringsforhold. Konkrete vurderingskriterier blir derfor justert i takt med at oppgavene forandres. Det samme gjelder for eksamen.

Ordet synopsis er erstattet med prosjektbeskrivelse.

Sensorenes kvalifikasjoner (kriterium 14)

Kravspesifikasjon for sensorer er vedlagt.

IKT-tjenester (kriterium 16)

Behovet for tilgang til dataarbeidsplasser blir regulert ut fra hvordan undervisningsopplegget blir organisert i forhold til innhold, aktivitetskrav, om det er lærerstyrt eller selvstendig aktivitet. Målet med organiseringen er at auditorium, studio, arbeidsflater, grupperom og dataarbeidsplasser blir fordelt på studentene slik at det ikke oppstår mangel på fasiliteter. Dataundervisningsrom er oppsatt med 12 macer slik at en klasse blir delt i to. Utenom undervisningstid er rommet åpent for studentenes bruk. AD&VK får en egen eksklusiv avdeling med 20 macer. De kan da brukes både som arbeidsstasjoner og til klasseromsundervisning. Vi noterer oss at de sakkyndige foreslår at det blir et krav til egen bærbar PC. Vi vurderer det som unødvendig. I praksis har alle studenter egen bærbar PC når de begynner på skolen, og om noen ikke har, vil det være nok arbeidsplasser på skolen til at deres behov blir dekket. Studentene har tilgang til skolens maskiner fra kl. 8:00 til 23:00. Summen av eget utstyr og tilgjengelig maskiner på skolen mener vi derfor er tilstrekkelig. Om det viser seg at det er en feilvurdering vil vi skaffe det antall maskiner som er nødvendig. Vi har så langt aldri hatt en formell klage på manglende fasiliteter eller utstyr. Det er en historie vi fortsatt skal leve opp til.

Skolen vil tegne abonnement på Creative Cloud og gjennom dette til enhver tid ha de siste oppdateringene av programmene tilgjengelig.

Skolen vil også hjelpe til med installasjon og informere om bruk av Creative Clouds studentabonnement slik at studentene kan få tilgang programmene på sine egne maskiner.

IKT ansvarlig på skolen er Jan Christian Sørli

4.2 Sakkyndig tilleggsvurdering

Norsk Fotofagskole AS viser at de i stor grad har oppfylt de påpekte må-punktene. De viser også at de har rettet seg etter anbefalingene våre. Nedenfor vil vi kort presentere hvordan vi vurderer endringene som er gjort.

Utdanningstilbudets navn (kriterium 1)

Navnet er endret i tråd med våre merknader.

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Læringsutbytte (kriterium 2)

Vi ser at NFFS har fulgt våre anbefalinger og har satt opp målgruppeanalyser og researchmetoder som eget punkt, og tydeliggjort illustrasjon som læringsutbytte under *ferdighet* i både den overordnede læringsutbyttebeskrivelsen og den detaljerte studieplanen.

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Opptakskrav (kriterium 4)

Angående bør-punktene:

«Motivasjonssamtale» er endret til «samtale» og man unngår dermed begrepsforvirring.

Kjernelitteraturen er nå på norsk, engelskspråklig kompetanse behøver derfor ikke være et krav for opptak. Disse endringene er tilfredsstillende i henhold til våre anbefalinger.

Angående må-punktene:

Det er tydelig at det nå er opptakskravene i det oppdaterte reglementet som er gjeldende.

Det er tydeliggjort i reglementet at design og håndverk er ett mulig formelt opptakskrav, og svennebrev som mediegrafiker/grafiker er ført opp som ett alternativ. Tydeliggjort er også «relevant arbeidspraksis» og retningslinjer og eksempler for realkompetansevurdering. Dette finner vi tilfredsstillende.

Vi fastholder at GSK alene, slik det er formulert i reglementet nå, ikke er meningsfylt. Det kan oppfattes som om studiekompetanse uten realkompetanse i tillegg er nok. Vi mener at alternativ 2, 3 og 4 vil være riktige kriterier. Disse alternativene tydeliggjør at bakgrunn fra faget er nødvendig og dekker de ulike utdanningsprogrammene og realkompetansevariantene som er aktuelle for opptak til utdanningen.

Dette utdanningstilbudet vil forringes for studentene dersom det blir klasser med svært variert nivå i faget. Det vil føre til at undervisningen må starte på helt grunnleggende nivå, og sluttnivået vil bli lavere enn hvis studentene alle har en viss faglig bakgrunn. Dette studiet burde ha høye ambisjoner, og har her anledning til å være et av de eneste tilbudene som ikke starter med det grunnleggende (slik tilfellet er på bachelorstudier på høyskolene).

Tilbyder har begrunnet hvorfor de ønsker å gi søkerne en faglig frihet med hensyn til innholdet i portfolioen. Vi har forståelse for problemstillingen, og mener punktet er tilfredsstillende forutsatt at det kommer mer utdypende tekst om oppgaven slik som for f.eks. fagfotograf. Det hadde vært en fordel om teksten hadde vært produsert til søknaden, og deretter lagt på hjemmesiden.

Nei, kriteriet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Planen for utdanningstilbudet (kriterium 6)

Endringene gjort i forbindelse med pensum er gjort i henhold til våre anbefalinger.

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Sammenheng mellom plan og læringsutbytte (kriterium 7)

Planene for og læringsutbyttet av utdanningen er endret i henhold til våre merknader.

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Undervisningsformer og arbeidsmetoder (kriterium 8)

Nei, kriteriet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Vi kommer tilbake til «tilbyder må redegjøre for konsekvenser av stryk på obligatoriske oppgaver» under kriterium 13 for begrunnelse.

Det pedagogiske opplegget (kriterium 9)

Vi finner det ikke nevnt i studieplanen eller tilsvaret at NFFS vil informere om den generelle daglige struktur med fordeling av veiledning og forventet egeninnsats. Vi viderefører derfor vår anbefaling om at dette bør gjøres.

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Undervisningspersonalets størrelse (kriterium 11)

Planen NFFS viser til i forbindelse med vikariering finner vi tilfredsstillende. Det virker også som om det er fast ansatte med tilstrekkelig kompetanse for programvareoppfølging og bistand ved tekniske utfordringer (kriterium 16).

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Undervisningspersonalets kompetanse (kriterium 12)

Vi finner det positivt hva NFFS opplyser, om at antallet timelærere er minsket til fordel for fast ansatte og timelærere i større stillingsandeler. Det fremgår imidlertid ikke hvor mange timelærere/gjestelærere som skal benyttes ettersom alle er oppført i samme rad i tabellen. Da kan det heller ikke fremgå hvilken kompetanse hver enkelt skal ha. Vi kan derfor ikke vurdere om de kvalifikasjonene fagmiljøet samlet sett har er egnet til å gi den undervisning som følger av planen.

Det opplyses om spesifikke krav til programvarekompetanse for fagansvarlig og faglærer, men dette nevnes ikke i tabellen. Det opplyses også om at skolen vil arrangere et obligatorisk pedagogisk kurs for lærere som ikke allerede har nødvendig kompetanse.

Med unntak av dette kan vi ikke se at NFFS har spesifisert sine kompetansekrav – de oppgitte kompetansekravene gjengir fortsatt kun NOKUTs veldig generelle retningslinjer. NFFS må utforme konkrete krav, og også vise i tabellen at lærerne tilfredsstillende kravene. Når det gjelder lærere som ikke er ansatt skal tabellen vise hvilken kompetanse de som ansettes skal ha for at fagmiljøets samlede kompetanse blir tilfredsstillende. I tabellen nevnes kun yrkeserfaringen for den fast ansatte, til tross for at fagskolen vet hvilken utdanning, og hvilke pedagogiske og digitale kvalifikasjoner personen innehar.

Nei, kriteriet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Eksamens- og vurderingsordningene (kriterium 13)

Angående bør-punktene:

NFFS har fulgt vår anbefaling om å vurdere oppgaver underveis, ved å ha semesteroppgaver som karakterettes, og om å endre begrepet «synopsis» til prosjektbeskrivelse.

Angående må-punktene:

Vi kan ikke se at det er opplyst om konsekvenser av stryk. Vi forstår det derfor som om det ikke har konsekvenser for utdanningsløpet. Vi kan heller ikke se at deloppgaver som ikke er bestått vil gi adgang til ny oppgaveløsning, eller at alle deloppgaver må bestås for å kunne gå opp til eksamen og motta vitnemål. Vi leser reglementet dithen at alt som behøves for å gå opp til eksamen er å oppfylle administrative krav (kontrakt og studieavgift).

Det er ikke tilfredsstillende at studenter kan gå opp til eksamen når de ikke har bestått delemner. Alle delemner må være bestått for å kunne avlegge eksamen. Det må finnes ordninger for studenter som stryker, slik at de kan levere ny besvarelse og bestå delemnet. Ettersom eksamen bygger på emnene har studenten ikke grunnlag for å avlegge eksamen med mindre alle emnene er bestått.

Med «klargjøre vurderingskriterier» mener vi at vurderingskriteriene må kunne settes som standard for hva som generelt blir vurdert på semesteroppgaver og eksamen. Disse kan formuleres slik at man tar høyde for at oppgaver kan endres. Kriteriene forholder seg til forventet læringsutbytte – og må således formuleres ut fra disse.

Nei, kriteriet er ikke tilfredsstillende oppfylt.

Sensorenes kvalifikasjoner (kriterium 14)

I kravspesifikasjonen for sensorene står det at disse skal ha samme kvalifikasjoner som lærerne. Det fremgår imidlertid ikke noen konkrete faglige kravspesifikasjoner for utdanningens lærere. Vi kan derfor ikke vurdere kriteriet som tilfredsstillende.

Det er ikke tydeliggjort om oppgavene til eksterne sensorer vil bli anonymiserte. Vi viderefører derfor vår anbefaling.

Nei, kriteriet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

IKT-tjenester (kriterium 16)

NFFS har opplyst om utstyret som studentene kan disponere og at det er finnes en IKT-ansvarlig ved skolen. Vi finner utdypingen tilfredsstillende.

NFFS opplyser om hvordan de vil forholde seg til Creative Cloud. Vi forstår tilsvaret slik at studentene ikke får benytte skolens abonnement på Creative Cloud, men må kjøpe eget dersom de ønsker å bruke egen maskin.

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør tilby studentene å benytte seg av skolens abonnement på Creative Cloud, heller enn at studentene må kjøpe selv.

4.2.1 Endelig konklusjon fra sakkyndig komité

Fagskoleutdanningen *art direction & visuell kommunikasjon* anbefales ikke godkjent.

Tilbyder må

- fjerne GSK som mulig opptaksalternativ for å sikre utdanningens kvalitet (kriterium 4)
- stille konkrete krav til hvilke kvalifikasjoner undervisningspersonalet for utdanningen skal ha, og oppgi kvalifikasjonene til allerede ansatt personale og personale som skal ansettes i tabellen (kriterium 12)
- kreve at studentene består alle emnene for å kunne gå opp til eksamen (kriteriene 8 og 13)
- la studentene få én ny mulighet, dersom de får *ikke bestått* på et emne (kriterium 13)
- formulere fastsatte vurderingskriterier i henhold til læringsutbytter (kriterium 13)
- utforme en kravspesifikasjon som sørger for og tydeliggjør at sensorene har riktig faglig bakgrunn for å vurdere studentenes arbeid i denne spesifikke utdanningen (kriterium 14)

Tilbyder bør

- informere om den generelle daglige struktur med fordeling av veiledning og forventet egeninnsats (kriterium 9)
- anonymisere eksamensoppgavene som sendes til eksterne sensorer (kriterium 14)
- tilby studentene å benytte seg av skolens abonnement på Creative Cloud, heller enn at studentene må kjøpe selv (kriterium 16)

4.3 NOKUTs tilleggsvurdering av reglementet

4.3.1 Presentasjon og vurdering

Tilbyder fikk tilbakemeldinger om forhold som måtte endres i reglementet sammen med utkast til sakkyndig rapport. Med tilsvaret til rapporten sendte tilbyder inn nytt reglement, vedtatt av styret 27. januar 2014. De forholdene som NOKUT påpekte i sin forrige vurdering av reglementet er rettet opp, og NOKUT anser det som tilfredsstillende. Ved vår opprinnelige vurdering har vi imidlertid oversett forhold i reglementet som ikke er tilfredsstillende, og som må rettes opp for at tilbyder skal få godkjenning for søkte utdanningstilbud.

Eksamen og vitnemål

Det fremgår av reglementet at emnene vurderes til *bestått* / *ikke bestått*, og at denne informasjonen vil fremgå på vitnemålet. Det stilles imidlertid ikke krav om at emnene består for at studenten skal kunne ta avsluttende eksamen og få vitnemål. Tilbyder skal gjennom skolens vurderings- og eksamensordninger kontrollere at studentene oppnår læringsutbytte med utdanningen. Dersom en student som ikke består emnene får anledning til å ta avsluttende eksamen, kan vedkommende få vitnemål uten å ha dokumentert at læringsutbyttet for utdanningen er oppnådd. Dette er ikke en tilfredsstillende ordning. Tilbyder må stille krav om at alle emnene er bestått for at en student skal kunne ta avsluttende eksamen. Informasjonen om hva som skal fremgå på vitnemålet må derfor også endres. Forskrift om fagskoleutdanning stiller krav om at antall fagskolepoeng skal fremgå av vitnemålet. Vi gjør oppmerksom på at fagskoletilsynsforskriften, vedtatt av NOKUTs styre 12. desember 2013, også stiller krav til hvilken informasjon som skal fremgå av vitnemålet. Denne søknaden er ikke vurdert i henhold til den nye forskriften, men som eksisterende tilbyder av fagskoleutdanning plikter dere å tilfredsstille de til enhver tid gjeldende krav. Til deres informasjon har Nasjonalt fagskoleråd utarbeidet maler for vitnemål som om kort tid vil publiseres på www.vox.no.

Studenter som ikke består alle emnene kan få utstedt karakterutskrift for de emnene som er bestått.

Studenter som ikke består vurderingen i et emne eller på avsluttende eksamen skal ha mulighet til å ta emnet/eksamen på nytt. Det fremgår ikke av reglementet at dette er mulig, og ut fra tilsvaret fremgår det at det ikke er mulig å ta avsluttende eksamen på nytt. Tilbyder må endre reglementet, slik at det er mulig for studentene å ta ny eksamen (kontinuere). Det er vanlig at én eksamen kan tas totalt tre ganger, og studentene må derfor få minst ett nytt forsøk på å bestå eksamen/emnet.

Klageadgang

Klager på enkeltvedtak skal behandles av styret eller av en særskilt klagenemnd. Klagenemnda skal bestå av minst tre personer og det er styret som skal sammensette klagenemnda så den innehar nødvendig kompetanse. I henhold til fagskoletilsynsforskriften skal det sitte en studentrepresentant i klageinstansen.

Av 6.1 og 6.2 i tilbyders reglement fremgår det at klager behandles av rektor/administrativ leder i samarbeid med faglig leder for studiet. Dette er ikke en tilfredsstillende ordning, og punktene må endres. Klage på resultat av søknad om opptak og klage på resultat av søknad om innpassing og fritak skal enten behandles av styret eller av en klagenemnd. Det er hensiktsmessig at dere kun benytter én klageinstans for ulike typer klager, og i så fall bør styret behandle også disse klagenene.

I 6.3 står det at rektor/administrativ leder og faglig leder også skal behandle klager på vurdering av obligatoriske oppgaver. Klage på en faglig vurdering skal behandles av nye sensorer. Rektor og faglig leder kan fungere som nye sensorer, forutsatt at de har den nødvendige faglige kompetansen. Punktet må imidlertid omformes slik at det fremgår at klage over karakterfastsetting (bestått/ikke bestått) behandles av nye sensorer.

4.3.2 Konklusjon

Reglementet er ikke funnet tilfredsstillende.

Tilbyder må

- stille krav om at alle emnene skal bestås for at studenten skal kunne ta avsluttende eksamen og få vitnemål
- gi studentene mulighet til å ta eksamen på nytt minst én gang
- oppdatere informasjonen om hva som skal fremgå av vitnemålet slik at dette tilfredsstiller forskrift om fagskoleutdanning og fagskoletilsynsforskriften
- gi informasjon om hva slags dokumentasjon som er tilgjengelig for studenter som ikke består utdanningen
- endre bestemmelsene om klagebehandling i tilbyders reglement 6.1, 6.2 og 6.3 slik at klager blir behandles i henhold til bestemmelsene i forvaltningsloven

Ettersom NOKUT skulle ha påpekt disse forholdene tidligere, ville Norsk Fotofagskole AS ha fått tilsagn om godkjenning av *art direction & visuell kommunikasjon*, med anledning til å rette opp i reglementet, dersom det kun sto på forhold som angår til dette. Sistnevnte var ikke tilfellet for denne omsøkte utdanningen.

5 Vedtak

NOKUT ved direktøren anser ikke de faglige kravene for godkjenning av utdanningstilbudet art direction & visuell kommunikasjon, 120 fagskolepoeng stedbasert, ved Norsk Fotofagskole AS som oppfylt. Vi avslår derfor søknaden.

Vedtaket er fattet med hjemmel i:

- Lov om fagskoleutdanning 20.06.2003 nr. 56
- Kunnskapsdepartementets forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning av 01.02.2010 nr. 96
- Kunnskapsdepartementets forskrift om fagskoleutdanning av 01.08.2013 nr. 942
- NOKUTs retningslinjer for kvalitetssikring og godkjenning etter lov om fagskoleutdanning av 26.01.2009

6 Dokumentasjon

Rapporten er skrevet på bakgrunn av

- søknad datert 13. september 2013, NOKUTs saksnummer 13/633-1
- tilsvar datert 29. januar 2014, NOKUTs saksnummer 13/633-10

Vedlegg 1:

Sakkyndig komité

Kravene til sakkyndige står oppført i fagskoletilsynsforskriften kapittel 2. De sakkyndige skal vurdere om søker oppfyller kravene for godkjenning av fagskoleutdanning, jf. fagskoletilsynsforskriften kapittel 3.

Den sakkyndige komité har bestått av følgende medlemmer:

- **Faglig leder ved Opplæringscenteret for visuell kommunikasjon, Anne Cappelen Grandt**
Cappelen Grandt har drevet eget firma innen grafisk design og fotografi, samtidig som hun har undervist i fagområdene, siden 1996. Cappelen Grandt har siden 2006 vært helt eller delvis ansvarlig for Norgesmesterskap i Mediegrafikerfaget (Grafisk design) for ungdom under 22 år. Siden 2007 har hun vært ansatt i Opplæringscenteret med ansvar for kursing og oppfølging av lærlinger; hun er samtidig engasjert som internasjonal dommer – Worldskills-expert – og bedømt i konkurranser på årlig basis.
- **Høgskolelektor, Kate-Elin Madsen, Kunst- og designhøgskolen i Bergen**
Kate Madsen har hovedfag fra Statens høgskole for kunsthåndverk og design i grafikk/dyptrykk ved Avd. grafisk design og illustrasjon. Hun er utdannet billedkunstner fra Vestlandets Kunstakademi - maleri og grafikk, og hun har praktisk-pedagogisk utdanning for yrkesfaglærere ved Høgskolen i Bergen. Madsen har arbeidet siden 1990 som lærer tilknyttet ulike kurs/skoler innen kunsthåndverk, blant annet fem år som multimedialærer på Noroff instituttet (fagskole) i Bergen - der hun også hadde ansvar for utvikling av multimedia studiet på skolen. Og seks år som høyskolelektor i digitale medier ved Kunst og Designhøgskolen i Bergen, avdeling Design/visuell kommunikasjon.

Sakkyndige skal ikke ha oppgaver ved fagskolen eller ha andre tilknytninger til tilbyder som kan medføre inhabilitet. De sakkyndige har erklært at de ikke er inhabile i saken.

Søkerinstitusjonen har fått anledning til å uttale seg om NOKUTs forslag til sakkyndige, og har ingen merknader.